

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lagstiftning om en reform av folkbokföringen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att befolkningsdatalagen, lagen om registerförvaltningen, namnlagen och äktenskapslagen ändras samt att det stiftas en lag om trossamfundens medlemsregister, i syfte att ordna folkbokföringen mellan staten och kyrkan. Det föreslås att lagstiftningen ändras så att folkbokföringens organisation och metoder blir enhetligare och klarare. Den tidsenliga folkbokföringen skall basera sig på det statliga befolkningsdatasystemet, som även den evangelisk-lutherska kyrkan och ortodoxa kyrkosamfundet upprätthåller och utnyttjar när de sköter sin egen verksamhet och förvaltning samt de myndighetsuppgifter som särskilt ålagts dem, t.ex. informationstjänst och prövning av hinder mot äktenskap.

Samarbetet mellan de statliga registermyndigheterna samt den evangelisk-lutherska kyrkan och ortodoxa kyrkosamfundet fortsätter så att församlingarna fortfarande kan ta emot och till befolkningsdatasystemet anmäla uppgifter om omständigheter eller händelser som har beröringspunkter med kyrkliga förrättningar och i samband med vilka medborgarna i varje fall kontaktar försam-

lingen. Församlingarna skall också sköta uppgifter med anknytning till folkbokföringens informationstjänst, till de viktigaste hör att lämna ut uppgifter ur gamla kyrkböcker.

Den evangelisk-lutherska kyrkan och ortodoxa kyrkosamfundet skall på samma sätt som andra trossamfund förä medlemsregister. Om medlemsregistrens datainnehåll och förande av registret bestäms i lagen om trossamfundens medlemsregister. Medlemsregistret hålls à jour med hjälp av uppgifter ur befolkningsdatasystemet.

Propositionen innehåller dessutom vissa tekniska ändringar.

Avsikten är att separata regeringspropositioner med förslag till lag om ändring av kyrkolagen och till lag om ändring av lagen om ortodoxa kyrkosamfundet skall avlätas i samband med ovan nämnda folkbokföringsarrangemang. Det är behövt att de lagar som ingår i propositionerna i fråga och i denna proposition träder i kraft samtidigt.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft ungefär ett år efter att riksdagen har antagit dem.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
ALLMÄN MOTIVERING	4
1. Inledning	4
2. Den historiska utvecklingen	4
3. Nuläge	5
3.1. Lagstiftning och praxis	5
3.2. Bedömning av nuläget	8
4. Propositionens mål och de viktigaste förslagen	9
5. Propositionens verkningar	12
5.1. Ekonomiska verkningar	12
5.2. Verkningar i fråga om organisation och personal	12
6. Beredningen av propositionen	13
7. Andra omständigheter som inverkat på propositionens innehåll	14
DETALJMOTIVERING	15
1. Lagförslagen	15
1.1. Befolkningsdatalagen	15
1.2. Lagen om registerförvaltningen	19
1.3. Namnlagen	20
1.4. Äktenskapslagen	20
1.5. Lagen om trossamfundens medlemsregister	21
2. Närmare bestämmelser	23
3. Ikraftträdande	23
 LAGTEXTER	
1. Lag om ändring av befolkningsdatalagen	24
2. Lag om upphävande av 3 § 3 mom. lagen om registerförvaltningen	28
3. Lag om ändring av namnlagen	29
4. Lag om ändring av äktenskapslagen	31
5. Lag om trossamfundens medlemsregister	32

PARALLELLTEXTER

1. Lag om ändring av befolkningsdatalagen	34
3. Lag om ändring av namnlagen	41
4. Lag om ändring av äktenskapslagen	45

ALLMÄN MOTIVERING

1. Inledning

Dagens finländska folkbokföring, som är ett resultat av århundradens historiska utveckling, är unik vad beträffar såväl organisation som metoder. Vid sidan av de statliga myndigheterna har även de kyrkliga myndigheterna skött folkbokföringen.

Folkbokföringen är en uppgift för samhället och man har redan längre fäst uppmärksamhet vid dess förenhetligande. Reformen har dock påverkats av många praktiska orsaker, t.ex. ovisshet om de lösningar som har att göra med ordnandet av församlingarnas medlemsregisterföring.

År 1989 kunde man konstatera att det rådde enighet mellan staten samt den evangelisk-lutherska kyrkan och ortodoxa kyrkosamfundet om principerna för folkbokföringens utveckling, och parterna kom då överens om att börja förbereda en reform. Under beredningen har man dessutom beaktat ställningstagandena från den evangelisk-lutherska kyrkans och ortodoxa kyrkosamfundets kyrkomöten 1994, enligt vilka folkbokföringen skall utvecklas i samarbete mellan staten och kyrkosamfundet.

2. Den historiska utvecklingen

Administrativt sett har folkbokföringen varit tudelad sedan 1500-talet. Församlingarna förde förteckningar över kyrkliga förrättningar och de statliga myndigheterna jordeböcker och mantalslängder för beskattning och utskrivning av krigsfolk.

Kyrkobokföringen fick sin början när man började upprätta förteckningar över döpta, vigda och avlidna. De första bestämmelserna om kyrkobokföring ingår i 1686 års kyrkolag, där prästerskapet ålades att föra olika böcker och längder över befolkningen. Samtidigt skulle det föras längder över dem som flyttade från en församling till en annan. På detta sätt lades grunden till en kontinuerlig befolkningsregisterföring.

I den evangelisk-lutherska kyrkans kyrkobokföring tog man redan tidigt i betraktande rikets behov av ett allmänt befolkningsregister. Även ortodoxa kyrkosamfundet har

länge fört kyrkböcker över sina medlemmar, men tidigare betjänade de i huvudsak kyrkliga behov. Först i början av 1900-talet ålades ortodoxa kyrkosamfundets prästerskap genom förordning att föra en likadan huvudbok över församlingens medlemmar som inom den evangelisk-lutherska kyrkan.

Föreståndarna för dissenterförsamlingar som bildats med stöd av 1889 års dissenterlag var skyldiga att föra förteckningar över sina församlingsmedlemmar och i dem skulle antecknas samma slags uppgifter som i kyrkböckerna.

Registrerade religionssamfund enligt religionsfrihetslagen (267/1922) förde befolkningsregister över sina medlemmar fram till 1971.

År 1917 gavs en förordning om förande av civilregister över personer, som icke tillhörde något legaliserat trossamfund. Förordningen trädde i kraft vid ingången av 1918.

Sedan 1971 har befolkningsregisterföringen gällande dem som inte tillhör den evangelisk-lutherska kyrkan eller ortodoxa kyrkosamfundet ankommit på de statliga myndigheterna.

Vid sidan av kyrkböckerna utvecklades en av dem oberoende mantalsskrivning. Den fick sin början på 1500-talet när man började föra förteckningar över befolkningen för beskattning och utskrivning av krigsfolk. Egentliga mantalslängder började föras från och med 1634 när det bestämdes att en särskilt skatt skulle uppbäras hos landets invånare, mantalspengar. Mantalsskrivningen överfördes 1652 från prästerskapet till de statliga myndigheterna, mantalskommisariater. Fram till år 1723 var kyrkoherdarna dock fortfarande närvarande vid mantalsskrivningen och bestyrkte mantalslängden med sin underskrift. År 1765 bestämdes det att alla invånare skulle införas i mantalslängden och mantalslängden började användas även för statistiska ändamål, t.ex. folkräkning. År 1779 gavs häradsskrivarna i uppdrag att sköta mantalsskrivningen. Således skötte samma tjänsteman upprättandet av de handlingar som låg till grund för både fastighetsskatterna och personbeskattningen, dvs. jordeboken och mantalslängden.

Målet har redan länge varit ett enhetligt

statligt befolkningsregister. Redan 1910 ansåg lagberedningen vid kejsrerliga senaten att det vore nödvändigt att få till stånd ett enda, enhetligt register över alla invånare. Saken har sedan utretts i ett stort antal kommittéer och kommissioner. I samband med att riksdagen 1968 antog lagen om befolkningsböcker (141/1969), som upphävts genom befolkningsdatalagen (507/1993), fann den det viktigt att man sedan centrala befolkningsregistret blivit klart vidtar åtgärder i syfte att överföra hela folkbokföringen till staten.

Enligt lagen om befolkningsböcker, som trädde i kraft 1971, infördes uppgifter om befolkning, fastigheter, byggnader och lägenheter i de lokala befolkningsböckerna och centrala befolkningsregistret. De lokala befolkningsböckerna bestod av hemortsregister, befolkningsregister och mantalslängder. De hade formen av kartotek.

Hemortsregistren fördes av registerbyråerna. I dessa register infördes uppgifter om personer som hade hemort i kommunen. I registret fanns förutom personuppgifter även uppgifter om fastigheter och byggnader. Datinnehållet utökades 1981 med uppgifter om bostadslägenheter och verksamhetsutrymmen. Mantalslängderna upprättades varje år på grundval av mantalsskrivningen. Vad sakinnehållet beträffar var mantalslängden ett utdrag ur hemortsregistret enligt situationen den 1 januari. Registerbyråerna svarade för upprättandet av mantalslängden.

Den evangelisk-lutherska kyrkan och ortodoxa kyrkosamfundet har fört befolkningsregister över sina medlemmar och registerbyrån över den övriga befolkningen. I registret har införts personuppgifter och uppgifter om familjeförhållandena. Uppgifterna har delvis varit desamma som uppgifterna i hemortsregistret.

Befolkningsregistercentralen hade till uppgift att föra det centrala befolkningsregistret. I registret, som fördes med hjälp av automatisk databehandling, infördes från och med 1971 uppgifter om flyttningar och från och med 1973 alla uppgifter ur de lokala befolkningsböckerna.

År 1984 skapades större klarhet i folkbokföringsorganisationen så att de kyrkliga befolkningsregistermyndigheterna underställdes folkbokföringens styrning och övervakning i frågor som gällde befolkningsregisterföringen.

År 1990 avskaffades mantalsskrivningen,

som var ett dyrt och för medborgarna byråkratiskt system i förhållande till den uppnådda nyttan. Uppgiften att upprätthålla hemortsregistren med s.k. personkort avskaffades 1993. Ansvaret för att upprätthålla byggnads- och lägenhetsuppgifterna har till en del överförts till kommunerna. Avsikten är att inom den närmaste framtiden avstå från att upprätthålla fastighetsuppgifterna i nuvarande form. De uppgifter som behövs inom folkbokföringen för att individualisera fastigheter kan då hämtas ur det riksomfattande fastighetsdatasystemet.

3. Nuläge

Folkbokföringen och registerförvaltningens organisation har reformerats genom befolkningsdatalagen, som trädde i kraft den 1 november 1993, och lagen om registerförvaltningen (166/1996), som trädde i kraft den 1 december 1996.

De statliga folkbokföringsmyndigheterna förfogar över ett modernt befolkningsdatasystem som innehåller aktuella uppgifter om hela befolkningen. Befolkningsdatasystemets informationstjänster, t.ex. direktanvändning, uppdatering av kundregister samt telefon-tjänster, har utvecklats betydligt under de senaste åren, och därför har användningen av ämbetsbevis minskat betydligt. Numera skaffas de uppgifter som behövs vid förvaltnings- och domstolsförfarande i regel på tjänstens vägnar med hjälp av befolkningsdatasystemets informationstjänst.

Vid sidan av befolkningsdatasystemet för församlingarna i den evangelisk-lutherska kyrkan och ortodoxa kyrkosamfundet kyrkliga befolkningsregister (kyrkböcker) över sina medlemmar. Båda kyrkorna har under de senaste åren fäst stor uppmärksamhet vid att utveckla databehandlingen. De lösningar som rör folkbokföringen har stor inverkan när systemen förnyas.

3.1. Lagstiftning och praxis

Folkbokföringens organisation

Folkbokföringens centralmyndighet är Befolkningsregistercentralen, som lyder under inrikesministeriet. Ämbetsverket har ungefär 90 anställda.

Befolkningsregistercentralens uppgift är att utveckla befolkningsdatasystemet. Ämbetsverket ansvarar för befolkningsdatasystemets

allmänna funktion och registerfunktionernas enhetlighet. Till dess uppgifter hör även den riksomfattande informationstjänsten. På ämbetsverket ankommer också uppgifter i samband med val samt att föra registret över religionssamfund och vigselrättsregistret.

Lokala myndigheter är 37 magistrater, vilkas tjänsteområde är ett eller flera härad. I landskapet Åland sköts lokalamyndighetens uppgifter av länsstyrelsen. Före den 1 december 1996 sköttes uppgifterna av 59 registerbyråer.

Magistraterna har ungefär 570 ordinarie anställda. För upprätthållande av befolkningsdatasystemet och informationstjänsten använder magistraterna sammanlagt ungefär 390 årsverken. I siffran ingår också upprätthållande av fastighets-, byggnads- lägenhetsuppgifter samt informationstjänst som avser dem. Av magistraterna arbetar 24 som enheter vid häradssämbetena och 13 som fristående ämbetsverk. Magistraterna har förutom de huvudsakliga verksamhetsställena sammanlagt 21 serviceenheter där man kan få alla registerförvaltningstjänster. I de härad där magistraten inte har egna verksamhetsställena, fås registerförvaltningens basservice hos häradssämbetenas servicekontor och myndigheternas medborgarkontor. Avsikten är att ytterligare utvidga utbudet på registerförvaltningens basservice så att magistraternas basservice skall finnas tillgänglig på så många medborgarkontor som möjligt.

I egenskap av lokala folkbokföringsmyndigheter ansvarar magistraterna för det egna tjänsteområdets uppgifter och underhållet av dem samt för den regionala informationstjänsten. De har också uppgifter i samband med val. På magistraterna ankommer dessutom uppgifterna som lokal myndighet för handelsregistret och föreningsregistret. De häradsskrivare som arbetar vid magistraterna är på tjänstens vägnar notarius publicus, offentligt köpvittne och vigselmyndighet.

Församlingarna i den evangelisk-lutherska kyrkan och ortodoxa kyrkosamfundet är myndigheter som upprätthåller kyrkliga befolkningsregister och således också befolkningsdatasystemet. De för kyrkliga befolkningsregister (kyrkböcker) över sina församlingars medlemmar och sköter den informationstjänst som har att göra med dem. Magistraterna styr och övervakar församlingarna i den evangelisk-lutherska kyrkan och ortodoxa kyrkosamfundet i dessa uppgifter. Andring i en kyrklig myndighets avgörande

som gäller folkbokföringen kan sökas hos magistraten. Den evangelisk-lutherska kyrkans myndigheter använder sammanlagt ungefär 570 årsverken och ortodoxa kyrkosamfundets myndigheter ungefär 17 årsverken för befolkningsregisteruppgifterna. Den evangelisk-lutherska kyrkan har ungefär 590 verksamhetsställena och ortodoxa kyrkosamfundet 28.

Det befolkningsdatasystem som sköts av de statliga myndigheterna

Befolkningsdatasystemet är ett enhetligt datasystem som upprätthålls med hjälp av automatisk databehandling och som innehåller aktuella person-, fastighets-, byggnads- och lägenhetsuppgifter för hela landet. Magistraterna är ansvariga för det egna tjänsteområdets uppgifter och för upprätthållandet av dem.

Befolkningsdatasystemets personuppgifter finns för att man skall kunna individualisera personer samt utreda den person- och familjerättsliga ställningen och rättshandlingsförmågan. Fastighets-, byggnads- och lägenhetsuppgifterna finns för att man skall kunna individualisera hemkommunen och bostaden där samt utreda byggnaders och lägenheters tekniska egenskaper.

Avsikten är att uppgifterna skall användas vid domstolsförfarande, administrativt beslutsfattande, vetenskaplig forskning, uppgörande av statistik, åjourföring av kundregister, gallup- och marknadsundersökningar, direkt marknadsföring samt annan adress-tjänst.

Befolkningsdatasystemets personuppgifter betraktas som en officiellt tillförlitlig utredning om en person och hans familjerättsliga ställning, om inte något annat kan påvisas.

Ur befolkningsdatasystemet utlämnades 1997 sammanlagt ungefär 123 miljoner dataenheter, största delen personuppgifter. Uppgifter utlämnas i form av registeruppdateringar, sampel och urval, förteckningar samt via direkta dataförbindelser och telefontjänster. Direktanvändningen av befolkningsdatasystemet har ökat betydligt under de senaste åren. År 1997 gjordes sammanlagt ca 10,3 miljoner direktanvändningsförfrågningar till systemet. Tillstånd till direktanvändning har beviljats sammanlagt ca 150 olika organisationer och antalet enskilda användare är ca 14 500.

Den kyrkliga befolkningsregisterföringen

Församlingarna i den evangelisk-lutherska kyrkan och ortodoxa kyrkosamfundet för vid sidan av det riksomfattande befolkningsdatasystemet kyrkliga befolkningsregister över sina församlingsmedlemmar. De betraktas som officiellt tillförlitliga på samma sätt som det statliga befolkningsdatasystemet. De aktuella uppgifterna i de kyrkliga befolkningsregistren ingår också i befolkningsdatasystemet.

En del av de personuppgifter som ingår i befolkningsdatasystemet och av ändringarna i dem anmäls till den församling där personen i fråga är medlem. Församlingen antecknar uppgiften i det kyrkliga befolkningsregistret och anmäler den vidare antingen på en blankett till magistraten, som för in uppgiften i befolkningsdatasystemet, eller på maskinspråk direkt till befolkningsdatasystemet. Uppgifter som skall anmälas gäller registrering av barns namn och andra uppgifter om barn, vigsel, genomgången skriftskola, inträde i kyrkan, vissa namnändringar, beslut om äktenskapsskillnad, förmyndarskap, adoption och vårdnad om barn som fattats utomlands, registrering av finska medborgare som är födda utomlands, erhållande av finskt medborgarskap direkt med stöd av medborgarskapslagen (401/1968), erhållande av utländskt medborgarskap och rättelser av personuppgifter i anslutning till ovan nämnda ändringstransaktioner. I befolkningsdatasystemet registreras årligen ca 2,2 miljoner ändringsuppgifter, av vilka 1,1 miljoner gäller ändringar i personuppgifter. Av dessa uppgifter kommer ca 175 000 via de evangelisk-lutherska församlingarna.

Övriga uppgifter som skall införas i det kyrkliga befolkningsregistret får församlingarna ur befolkningsdatasystemet. I de flesta församlingar förs de kyrkliga befolkningsregistren manuellt med hjälp av kartotek (s.k. familjeblad). Uppgifterna om drygt 2 miljoner medlemmar finns på data. Avsikten är att de manuella registren inom den närmaste framtiden skall avskaffas inom folkbokföringen. Befolkningsregistercentralen tillställer församlingarna ändringstransaktioner gällande deras medlemmar varje vecka i form av ändringsförteckningar innehållande befolkningsregisteruppgifter.

Vid den kyrkliga befolkningsregisterföringen iakttas i tillämpliga delar befolkningsdatalogens bestämmelser. Den kyrkliga myn-

dighetens behörighet bestäms i regel enligt var en person har sin hemkommun och bostad. Församlingarna kan utnyttja befolkningsdatasystemet i sin egen registerföring, t.ex. när de utfärdar ämbetsbevis. Dessutom kan de med magistratens tillstånd föra in uppgifter i befolkningsdatasystemet, om de har tekniska förutsättningar för detta.

För närvarande har Helsingfors och Vanda evangelisk-lutherska kyrkliga samfälligheter en förbindelse för dataöverföring på maskinspråk till befolkningsdatasystemet. En sådan förbindelse för dataöverföring kommer snabbt till allt flera församlingar. Informationsförmedlingen på maskinspråk går i båda riktningarna: församlingarna förmedlar ändringsuppgifter som de varit de första att registrera till befolkningsdatasystemet och får andra ändringsuppgifter gällande sina medlemmar från befolkningsdatasystemet.

Församlingarna i ortodoxa kyrkosamfundet har adb-baserade medlemsregister. Dessutom har kyrkosamfundet ett adb-baserat centralregister som uppdateras med hjälp av befolkningsdatasystemet.

Prövning av hinder mot äktenskap

Prövning av hinder mot äktenskap är enligt 10 § äktenskapslagen (234/1929) en uppgift som ankommer på befolkningsregisterföraren. För närvarande är det alltså församlingarna i den evangelisk-lutherska kyrkan och ortodoxa kyrkosamfundet samt magistraterna som prövar hinder mot äktenskap.

Förfarandet för hindersprövning har reviderats 1997. Befolkningsdatasystemet kan numera utnyttjas i större utsträckning än tidigare vid hindersprövning. Förfarandet har lättats upp och förenklats för såväl medborgarna som myndigheterna. Det är också möjligt att sköta hela förfarandet per post och det är inte längre nödvändigt med ett personligt besök hos den som prövar hinder mot äktenskapet.

Varje år ingås ungefär 24 000 äktenskap. Beträffande största delen, dvs. i ungefär 20 000 fall, prövas hindren av en kyrklig myndighet.

Trossamfundens medlemsförteckningar

Trossamfundens skyldighet att föra medlemsförteckningar regleras i religionsfrihetslagen. Beträffande datainnehållet i medlems-

förteckningen har religionsfrihetslagen endast en grundläggande bestämmelse på allmän nivå. Medlemsförteckningens detaljerade datainnehåll regleras i förordningen angående verkställighet av religionsfrihetslagen (334/1922).

Enligt 23 § 1 mom. religionsfrihetslagen åligger det religionssamfundets styrelse att föra förteckning över samfundets medlemmar samt deras barn, såvitt dessa inte hör till något annat religionssamfund. Dessutom ankommer det på styrelsen att föra de förteckningar statsrådet bestämmer samt att lämna på dem grundade uppgifter. På anfordran skall utdrag ur förteckningen utan avgift meddelas åt offentlig myndighet. Om det till ett samfund hör flera församlingar, ankommer det enligt 2 mom. närmast på varje församlings styrelse att föra förteckningarna och avlämna uppgifterna.

Om den evangelisk-lutherska kyrkans och ortodoxa kyrkosamfundets skyldighet att föra förteckning över sina medlemmar bestäms i lagstiftningen gällande dessa kyrkosamfund. De kyrkböcker som församlingarna för utgör både det kyrkliga befolkningsregister som avses i befolkningsdatalagen och den medlemsförteckning som avses i religionsfrihetslagen. Bestämmelser om kyrkböckernas datainnehåll finns i befolkningsdatalagen samt i lagstiftningen om kyrkorna.

Enligt 14 § förordningen angående verkställighet av religionsfrihetslagen skall i medlemsförteckningen över samfundets medlemmar och deras barn antecknas åtminstone släktnamn och förnamnen, personbeteckning, medborgarskap, hemkommun samt den dag då personen blivit medlem i samfundet eller församlingen, och dagen då han utträtt eller avlidit.

År 1996 hade den evangelisk-lutherska kyrkan ungefär 4 500 000 medlemmar, ortodoxa kyrkosamfundet ungefär 57 000 och de registrerade religionssamfundet ungefär 57 000. Dessutom finns i Finland religions-samfund som inte är registrerade i enlighet med religionsfrihetslagen utan är organiserade i enlighet med föreningslagen (503/1989). Den största gruppen bland dem är pingströrelsen som har ungefär 50 000 medlemmar.

3.2. Bedömning av nuläget

Folkbokföringen

Folkbokföringsorganisationen har flera

nivåer. På grund av den parallella registerföringen är folkbokföringsmetoderna fortfarande rätt invecklade. Att säkerställa att uppgifterna i de register som staten och kyrkan för stämmer överens är besvärligt och arbetskrävande.

Det adb-baserade befolkningsdatasystemet innehåller aktuella person-, byggnads- och lägenhetsuppgifter för hela landet. Uppgifterna finns tillgängliga via direktanvändningsförbindelser. Sedan 1973 har alla ändringsuppgifter gällande person- och familjeförhållanden införts i centralregistret och från och med denna tidpunkt stämmer uppgifter i de kyrkliga befolkningsregistren och i befolkningsdatasystemet överens. Heltäckande uppgifter om en persons tidigare adresser och befolkningsregisterförare finns dock först från och med 1983.

Målet för befolkningsregisterföringen är att få in uppgifter i befolkningsdatasystemet så snabbt och felfritt som möjligt. Avsikten är att uppgifterna skall registreras direkt från uppgiftskällan utan några mellansked. På detta sätt blir uppgifterna snabbt tillgängliga för alla som använder befolkningsdatasystemet.

Aktualiteten hos befolkningsdatasystemets uppgifter har förbättrats avsevärt sedan det blivit möjligt att göra anmälningarna på maskinspråk t.ex. när tingsrätterna anmäler uppgifter om familje- och personrättsliga avgöranden, när utlänningsverket anmäler uppgifter om erhållande av finskt medborgarskap liksom när kommunerna anmäler byggnads- och lägenhetsuppgifter. I och med den reform gällande anmälningar av födelser och dödsfall som trädde i kraft vid ingången av mars 1998 kan även sjukhus och hälso-centraler övergå till att anmäla uppgifter om födelser och dödsfall på maskinspråk.

Allt flera myndigheter skaffar de uppgifter de behöver ur befolkningsdatasystemet med hjälp av datakommunikation. Man har således kunnat minska på användningen av ämbetsbevis betydligt. År 1997 uppgick antalet utfärdade ämbetsbevis till ungefär 590 000, av vilka församlingarna utfärdade ungefär 450 000, medan det i början av 1980-talet skrevs ut ungefär 5,5 miljoner ämbetsbevis varje år. Andra ämbetsbevis än släktutredningar som ges ur gamla kyrkböcker och andra handlingar blir så småningom onödiga när de moderna informationstjänsterna får större spridning.

De statliga och kyrkliga myndigheterna

har tillsammans i stor omfattning kontrollerat och jämfört uppgifterna i de kyrkliga befolkningsregistren och i befolkningsdatasystemet och omfattande nödvändiga rättelser har gjorts 1993 och 1994. Kontroller och rättelser görs emellertid alltid när det finns anledning.

Registerförvaltningens organisation reviderades den 1 december 1996, när registerbyråerna anslöts till den allmänna statliga lokalförvaltningen och deras namn ändrades till magistrat. Genom reformen har man till varje lokalmyndighet försökt samla god sakkunskap och förtrogenhet med alla registerförvaltningsuppgifter. Samtidigt kan verksamheten ordnas på ett så effektivt och ekonomiskt sätt som möjligt. Tillgången till tjänsterna har tryggats med hjälp av ett tillräckligt stort antal serviceställen.

Till följd av de rationaliseringsåtgärder som vidtagits och den organisationsreform som genomförts är det möjligt att vidta folkbokföringsarrangemangen utan personalökningar.

Befolkningsdatasystemets informations-tjänstsystem och det system genom vilket befolkningsdatasystemet upprätthålls förnyas som bäst stegvis. Målet är så smidiga lösningar som möjligt som betjänar olika användargrupper effektivt. Utvecklingsarbetet sker i nära samarbete med olika intressegrupper, bl.a. kyrkan. De nya systemen kan användas i full utsträckning i slutet av 1999.

Genom att utveckla kyrkbokföringen är det möjligt att åstadkomma ett pålitligt och vad totalkostnaderna beträffar skäligt medlemsregister som bygger på automatisk databehandling och som kan uppdateras ur befolkningsdatasystemet.

Ett insatsområde för den evangelisk-lutherska kyrkans utveckling av informationsadministrationen har under de senaste åren varit ett datakommunikationsnät som omfattar kyrkans olika verksamhetsställen, Kyrknätet (KIRKKO). Med hjälp av nätet effektivteras kyrkans offentliga och interna kommunikation och växelverkan och understöds församlingarnas regionala samarbete inom ekonomiförvaltningen och personaladministrationen och i församlingarnas grundläggande uppgifter. Nätet utvidgar betydligt möjligheterna till informationsförmedling på maskinspråk mellan församlingarnas medlemsregister och befolkningsdatasystemet samt församlingarnas förfrågningar till befolkningsdatasystemets databas. Målet är att

alla pastorexpeditioner och andra viktiga kyrkliga verksamhetsställen skall vara anslutna till nätet och dess tjänster före utgången av 1990-talet.

Det finns goda förutsättningar för att göra folkbokföringen klarare och förenkla den även tack vare ovan nämnda datatekniska reformer, som är aktuella eller redan har genomförts inom den statliga registerförvaltningen samt inom evangelisk-lutherska kyrkan och ortodoxa kyrkosamfundet.

Trossamfundens medlemsförteckningar

Medlemsförteckningar som förs av den evangelisk-lutherska kyrkan, ortodoxa kyrkosamfundet samt registrerade religionssamfund eller deras församlingar är sådana personregister som avses i personregisterlagen (471/1987). Skyldigheten att föra personregister och registrets datainnehåll bör regleras på lagnivå.

I 23 § religionsfrihetslagen ingår bestämmelser om skyldigheten att föra medlemsförteckning. Beträffande medlemsförteckningens datainnehåll sägs i paragrafen däremot endast att förteckning skall föras över samfundets medlemmar samt deras barn, såvitt dessa inte hör till något annat religionssamfund. Mera detaljerade bestämmelser om datainnehållet ingår i förordningen, men även dess ordalydelse lämnar medlemsförteckningens exakta datainnehåll öppet till vissa delar.

Vissa religionssamfund har ansett att medlemsförteckningens datainnehåll enligt religionsfrihetslagstiftningen inte är tillräckligt omfattande för deras behov. Även den evangelisk-lutherska kyrkan och ortodoxa kyrkosamfundet har sagt att om deras församlingar inte skall fungera som befolkningsregisterförare är medlemsförteckningens datainnehåll enligt religionsfrihetslagstiftningen alldeles för snävt med tanke på deras verksamhet och förvaltning.

Behovet av en totalreform av religionsfrihetslagstiftningen utreds som bäst separat.

4. Propositionens mål och de viktigaste förslagen

Folkbokföringen

Propositionens mål är en enhetlig och åjourhållen folkbokföring som bygger på det statliga befolkningsdatasystemet. Magistraten

ansvarar i egenskap av registerförare för det egna verksamhetsområdets registeruppgifter och för att de upprätthålls. Befolkningsregistercentralen skall ansvara för befolkningsdatasystemets allmänna funktion, registerfunktionernas enhetlighet och den riksomfattande informationstjänsten. Den moderna folkbokföringen skall bygga enbart på automatisk databehandling.

Församlingarna skall kunna utnyttja befolkningsdatasystemet när de sköter sin egen verksamhet och förvaltning samt de uppgifter som ålagts dem särskilt. Församlingarna får de uppgifter de behöver för att föra sina egna medlemsregister ur befolkningsdatasystemet. I församlingarnas medlemsregister intas de uppgifter som församlingarna behöver för att ordna sin verksamhet och förvaltning. Församlingarna får dessutom tillgång till de uppgifter ur befolkningsdatasystemet som de behöver för att sköta de uppgifter i anslutning till folkbokföringen som ålagts dem särskilt. I befolkningsdatalagen intas en uttrycklig bestämmelse om församlingarnas rätt att få uppgifter ur befolkningsdatasystemet.

Församlingarna skall inte fungera som separata registerförare vid sidan av magistraterna i fråga om den åjourhållna folkbokföringen. Däremot skall församlingarna ha i lagen särskilt angivna myndighetsuppgifter i anslutning till folkbokföringen för vilkas skötsel de har rätt att få uppgifter ur befolkningsdatasystemet.

Den evangelisk-lutherska kyrkan och ortodoxa kyrkosamfundet har ett omfattande nätverk av serviceställen samt en växande datatekniska beredskap. Till den evangelisk-lutherska kyrkan eller ortodoxa kyrkosamfundet hör sammanlagt ca 86,7 % av befolkningen. Vissa uppgifter som skall anmälas till befolkningsdatasystemet har beröringspunkter med kyrkliga förrättningar. Med tanke på en smidig kundservice vore det ändamålsenligt att församlingarna fortfarande kunde ta emot och tillstålla befolkningsdatasystemet anmälningar om omständigheter eller händelser som har beröringspunkter med kyrkliga förrättningar och i samband med vilka församlingens medlemmar således i varje fall kommer i kontakt med församlingen.

Församlingarna skall kunna ta emot anmälan om registrering av uppgifter om barn, vilken innehåller uppgifter om barnets namn, modersmål och trossamfund. Numera görs

anmälan i allmänhet till församlingen i samband med doparrangemangen. Det är ändamålsenligt att fortsätta med detta förfarande som man har funnit att är enkelt och bra för medborgarna. Å andra sidan kan föräldrarna enligt eget val i samtliga fall göra anmälan även direkt till magistraten. Detta påskyndar skötseln av sådana ärenden där man behöver uppgift om barnets namn.

Församlingarna skall också kunna ta emot och till befolkningsdatasystemet vidarebefordra uppgifter om kyrklig vigsel och om eventuell ändring av släktnamn i anslutning därtill. Församlingarna skall också anmäla inträde i och utträde ur kyrkan liksom de uppgifter om konfirmation och skriftskola som behövs för församlingens behov och för att konstatera att förutsättningar för kyrklig vigsel föreligger.

Förmedlingen av ändringsuppgifter från församlingarnas medlemsdatasystem till befolkningsdatasystemet skall i regel ske på maskinspråk. De församlingar som inte använder ett medlemsdatasystem kan använda t.ex. ett användargränssnitt för registrering som fungerar i en riktning, varvid församlingen samtidigt kan skriva ut ett eget registerkort gällande omständigheten eller händelsen i fråga. På motsvarande sätt överförs ändringsuppgifter på maskinspråk till församlingarnas medlemsregister med hjälp av Kyrknätet, så att tjänsten erbjuds antingen i dataform eller på papper beroende på församlingarnas beredskap att ta emot uppgifterna.

Gamla kyrkböcker och andra befolkningsregisterhandlingar behövs fortfarande till vissa delar vid utlämnandet av uppgifter. Alla historiska uppgifter som finns införda i de lokala befolkningsböckerna har inte tagits in i befolkningsdatasystemet, och därför kan de för tillfället fås endast ur de lokala befolkningsböckerna. För närvarande kan kyrkböcker som är äldre än 100 år överföras till arkivmyndigheterna. Det är inte ändamålsenligt att överföra gamla kyrkliga befolkningsregister till de statliga arkivmyndigheterna tidigare än vad som nu är fallet. För närvarande är det inte heller ekonomiskt möjligt att överföra dem i maskinläsbar form. Det skall således fortfarande vara församlingarnas uppgift att lämna ut uppgifter ur gamla kyrkböcker. I befolkningsdatalagen föreslås bestämmelser om utlämnandet av uppgifter ur gamla kyrkböcker.

I början av 1983 togs centrala befolknings-

registrets databasprogram i bruk och alla ändringar som efter denna tidpunkt inträffat i personuppgifterna och uppgifterna om familjeförhållanden finns heltäckande och varaktigt registrerade i befolkningsdatasystemet. Till största delen kan uppgifter från och med 1973 erhållas ur systemet.

Släktutredningar som ges ur gamla kyrkböcker behövs i huvudsak för bouppteckningar och arvsskiften. I detta sammanhang behövs även aktuella ämbetsbevis för bodelägarna. Största delen av de enstaka intyg med personuppgifter som för närvarande utfärdas ur befolkningsdatasystemet och de kyrkliga befolkningsregistren utfärdas för dessa ändamål. Församlingarna skall även i fortsättningen med hjälp av befolkningsdatasystemet lämna sådana aktuella uppgifter om sina medlemmar som är officiellt tillförlitliga. På detta sätt blir kundbetjäningen smidig.

Staten betalar kostnaderna för underhållet av befolkningsdatasystemet med undantag för kostnaderna för anmälningen av uppgifter. De avgifter som skall tas ut för uppgifter som lämnas ut ur befolkningsdatasystemet kan fastställas till ett belopp som är lägre än självkostnadsvärdet, om mottagaren av uppgifterna deltar i upprätthållandet av befolkningsdata eller i informationstjänsten. Avsikten är att församlingarnas verksamhet som serviceställen skall beaktas så att i fråga om de uppgifter församlingarna får för att underhålla sina medlemsregister betalar de endast adb-kostnaderna för utlämnandet av uppgiften och sina egna datakommunikationsskostnader.

I praktiken blir ändringarna i befolkningsdatasystemets anmälningstrafik rätt små jämfört med nuläget. Följande transaktioner, som för närvarande behandlas i den församling till vilken en person hör, behandlas i fortsättningen i magistraterna: vissa familjerättsliga beslut som fattats utomlands, registrering av finska medborgare som är födda utomlands, erhållande av finskt medborgarskap i vissa fall direkt med stöd av medborgarskapslagen, erhållande av utländskt medborgarskap och vissa namnändringar. Dessa anmälningar är färre än 10 000 om året. De är ofta förknippade med specialfrågor gällande inhemsk eller utländsk lagstiftning och tillämpningspraxis. Det mest ändamålsenliga är att avgörandet gällande registrering av uppgifter i samtliga fall träffas av den magistrat som är registerförare. Anmälan om re-

gistrering av uppgifter om barn och uppgift om vigsel som förrättats av en präst i den evangelisk-lutherska kyrkan eller ortodoxa kyrkosamfundet kan anmälaren enligt eget val tillstålla magistraten eller församlingen. Anmälningsförfarandet i fråga om dessa omständigheter är således inte längre beroende av personens trossamfund.

I lagstiftningen finns andra bestämmelser om rätten att få uppgifter ur befolkningsregistret och om befolkningsregisterförarens skyldighet att lämna ut vissa uppgifter. I de äldsta författningarna nämns också skyldighet för prästerskapet och föreståndare för dissenterförsamlingar att ge befolkningsdata. Uppgifterna ges i fortsättningen ur befolkningsdatasystemet.

I befolkningsdatalagen föreslås en allmän bestämmelse enligt vilken begreppen befolkningsregister och befolkningsregisterförare, som används i andra lagar och förordningar, skall anses avse befolkningsdatasystemet och magistraterna.

Prövning av hinder mot äktenskap

Största delen av vigslarna sker inom kyrkans ram. De förlovade tar ofta samtidigt kontakt med församlingen i ärenden som gäller både hindersprövning och vigselarrangemang. Med tanke på en smidig kundbetjäning vore det ändamålsenligt att församlingarna i den evangelisk-lutherska kyrkan och ortodoxa kyrkosamfundet, som innehar de befolkningsdata som behövs för hindersprövningen, även i fortsättningen kan utföra hindersprövning när åtminstone den ena av de förlovade är medlem av församlingen. Å andra sidan är det med beaktande av kundbetjäningssynpunkter och de uppgifter som magistraterna förfogar över i detta sammanhang nödvändigt att utvidga magistraternas behörighet i fråga om prövning av hinder mot äktenskap, så att deras behörighet inte längre skall vara beroende av de förlovades hemkommun eller trossamfund.

Trossamfundens medlemsregister

Det föreslås att en lag stiftas om den evangelisk-lutherska kyrkans, ortodoxa kyrkosamfundets samt de registrerade religionsamfundens medlemsregisterföring och registrens datainnehåll. I lagen regleras registrens minimi- och maximidatainnehåll.

5. Propositionens verkningar

5.1. Ekonomiska verkningar

Statsekonomiska verkningar

Registerförvaltningens bruttoutgifter uppgår 1997 till uppskattningsvis 194,7 milj. mk, varav befolkningsdatasystemets andel är ca 135 milj. mk. I siffran ingår Befolkningsregistercentralens och magistraternas löneutgifter, adb-utgifter och andra omkostnader för underhållet av befolkningsdatasystemet samt informationstjänsten. De kostnader som underhållet av befolkningsdatasystemet förorsakar den evangelisk-lutherska kyrkan och ortodoxa kyrkosamfundet har inte betalats av statens medel.

Registerförvaltningens bruttointkomster 1997 uppgår till uppskattningsvis 84,3 milj. mk, varav befolkningsdatasystemets andel är ca 65 milj. mk. Avgifterna för Befolkningsregistercentralens och magistraternas informationstjänst bestäms med stöd av inrikesministeriets beslut om avgifterna för registerförvaltningens prestationer (1180/1997).

Enligt propositionen skall staten betala kostnaderna för underhållet av befolkningsdatasystemet, med undantag för kostnaderna för anmälningen av uppgifter. Församlingarnas deltagande i underhållet av befolkningsdatasystemet och serviceuppgifterna skall beaktas när avgifterna för informationstjänsten bestäms så att de för uppgifter som utlämnas för underhållet av medlemsregistret betalar endast databehandlingskostnaderna för utlämnandet av prestationen samt sina egna datakommunikationskostnader.

Eftersom man redan nu registerför uppgifter om hela befolkningen i befolkningsdatasystemet, förutsätter reformen inte att datasystemet utvidgas och inga betydande förändringar i underhållet av uppgifterna.

Till följd av folkbokföringsreformen kan folkbokföringens metoder, blanketter och anvisningar göras ännu klarare vilket bidrar till att minska registerföringsutgifterna.

Reformen förutsätter inga särskilda lokallarrangemang. Informationen och utbildningen förorsakar smärre utgifter av engångsnatur i samband med att reformen träder i kraft.

Verkningar för kyrkosamfundens ekonomi

Den evangelisk-lutherska kyrkans löneut-

gifter för folkbokföringen uppgick 1995 till ca 110 milj. mk och inkomsterna av utlämnandet av uppgifter till ca 8 milj. mk. Folkbokföringsutgifterna för ortodoxa kyrkosamfundet var på motsvarande sätt ca 3 milj. mk och inkomsterna ca 80 000 mk.

Om den föreslagna reformen genomförs förorsakas kyrkorna i fortsättningen utgifter i anslutning till folkbokföringen av bl.a. anmälningen av vissa uppgifter till befolkningsdatasystemet, förvaringen av gamla kyrkliga befolkningsregister och utlämnandet av uppgifter ur dem.

Den föreslagna reformen har inga betydande verkningar på den personal som behövs för anmälningen av underhållsuppgifter och utlämnandet av uppgifter. Behovet av personal för församlingarnas folkbokföringsuppgifter har minskat p.g.a. de reformer som genomförts redan tidigare, t.ex. det omfattande ibruktagandet av automatisk databehandling i församlingarna samt vissa folkbokföringsreformer såsom övergången till dataöverföring på maskinspråk vid anmälningen av uppgifter och födelser och dödsfall.

För sin verksamhet behöver församlingarna ett modernt medlemsregister med relativt omfattande datainnehåll. Registrets uppgifter kan uppdateras ur befolkningsdatasystemet. Församlingarna skall betala för de uppgifter de hämtar ur befolkningsdatasystemet. Församlingarnas deltagande i upprätthållandet av uppgifterna och informationstjänsten skall dock beaktas så att för de uppgifter församlingarna får ur befolkningsdatasystemet betalar de endast databehandlingskostnaderna för utlämnandet av uppgifterna samt sina egna datakommunikationskostnader. Uppdateringsutgifterna för medlemsregistren blir i fråga om de avgifter som uppbärs hos församlingarna med dagens priser ungefär 400 000 mk om året inom den evangelisk-lutherska kyrkan och ungefär 6 000 mk om året i ortodoxa kyrkosamfundet. Till detta kommer kostnaderna för överföringen av uppgifter.

Inkomsterna av utlämnandet av uppgifter ur gamla kyrkböcker liksom inkomsterna av ämbetsbevisen tillfaller kyrkosamfundet, på samma sätt som för närvarande.

5.2. Verkningar i fråga om organisation och personal

På grund av de rationaliseringsåtgärder

och organisationsreformer som genomförts inom folkbokföringen kan magistraterna ta över rätt få uppgifter från församlingarna utan personalökningar. Vid behov kan resurserna utjämnas mellan magistraterna.

Inom den evangelisk-lutherska kyrkan har den personal som behövs för uppgifter i anslutning till folkbokföringen minskat och den beräknas minska ytterligare framför allt till följd av församlingarnas övergång till databaserad medlemsregisterföring och de tidigare genomförda folkbokföringsreformerna samt den nu föreslagna reformen. Den personal som sköter pastorsexpeditionernas befolkningsregisteruppgifter uppgick 1994 till ungefär 636 årsverken och 1995 till ungefär 570 årsverken. Behovet av arbetskraft beräknas minska ytterligare till följd av ibruktandet av automatisk databehandling och de nu föreslagna folkbokföringsarrangemangen. Även den personal som inom ortodoxa kyrkosamfundet behövs för uppgifter i anslutning till folkbokföringen beräknas minska med några årsverken.

Enligt den evangelisk-lutherska kyrkans och ortodoxa kyrkosamfundets planer skall personalregleringarna fördelas på flera år genom att man effektivt utnyttjar den naturliga avgången och flyttar personal till andra uppgifter i församlingarna.

Alla finska medborgare och utlänningar bosatta i Finland skall får betjäning i folkbokföringsfrågor hos magistraterna. En stor del av ärendena kan skötas per telefon och post och personligt besök på magistraten är ofta inte nödvändigt. Det är möjligt att få registerförvaltningens tjänster hos magistraterna, deras serviceenheter samt vissa andra serviceställen. Medborgare som på grund av vigsellarrangemang tar kontakt med församlingen kan begära hindersprövning hos församlingen, liksom för närvarande. I samband med dop kan även anmälan om registrering av barnets uppgifter i befolkningsdatasystemet lämnas till församlingen. I dessa ärenden behöver man således inte vända sig till två olika myndigheter.

6. Beredningen av propositionen

Så som ovan konstateras har målet redan länge varit att förenhetliga folkbokföringen och många av de enstaka reformer som genomförts under de senaste åren har skapat förutsättningar för den föreslagna reformen.

Den delegation för befolkningsboksären-

den som tillsattes för åren 1992—94 och där inrikesministeriets förvaltningsområde, undervisningsministeriet, båda kyrkosamfundet, kommunerna samt statistikcentralen var representerade förordnades av inrikesministeriet till samarbetsorgan när överföringen av folkbokföringsuppgifterna från kyrkan till staten började förberedas. Delegationen utarbetade en plan för att lätta upp folkbokföringen, ett förslag till utjämning av registerbyråernas resurser, en utredning om frågor i anslutning till förändring av församlingarnas medlemsförteckningar och de folkbokföringsuppgifter som tills vidare skulle kvarstå hos församlingarna, initiativ till reformer inom andra förvaltningsområden i samband med projektet samt förslag till de lagändringar som reformen förutsätter.

Den delegation för befolkningsboksärenden som tillsattes för åren 1995—97 fortsatte att förbereda reformen utgående från utlåtandena om förslagen till lagändringar. Vid förberedelserna har man i synnerhet beaktat ställningstagandena från den evangelisk-lutherska kyrkans och ortodoxa kyrkosamfundets kyrkomöten 1994, enligt vilka folkbokföringen skall utvecklas i samarbete mellan staten och kyrkosamfundet. Utgående från de utlåtanden som erhöles 1994 har delegationen lagt fram nya förslag till de lagändringar som reformen förutsätter.

Angående delegationens förslag till lagstiftning om en reform av folkbokföringen har utlåtanden begärts av följande: ministerierna, riksarkivet, Befolkningsregistercentralen, dataombudsmannen, magistraterna, den evangelisk-lutherska kyrkan i Finland, ortodoxa kyrkosamfundet i Finland, Suomen Henkikirjoittajayhdistys ry, Valtion ammatiliitto VAL ry, Lääninhallinnon ja väestökirjanpidon henkilökuntaliitto LVL ry, Suomen kirkon pappisliitto - Finlands kyrkas prästförbund ry, Ortodoksisten Pappien Liitto OPL ry, Församlingarnas Tjänste- och Befattningshavares Förbund SVTL rf, de registererade religionssamfundet, Suomen vapaan kristillisyyden neuvosto ry och Vaapa-ajattelijain liitto ry.

Finlands evangelisk-lutherska kyrkas kyrkomöte anser i sitt utlåtande att riktlinjerna i delegationens förslag från 1997 stämmer överens med kyrkomötets ställningstaganden 1994.

Kyrkomötet anser att förslaget om att församlingarnas resurser skall utnyttjas när samhällets medlemmar erbjuds information-

stjänster är bra. Samhället kan även i fortsättningen dra nytta av det täta basservice-nätverk som kyrkans lokala församlingar erbjuder. Kyrkomötet godkänner också den ömsesidighetsprincip beträffande prissättningen av informationstjänsterna som ingår i förslaget.

Kyrkomötet stöder också förslaget om hur hindersprövningen skall ordnas. Kyrkomötet anser att reformen av trossamfundens medlemsregisterföring är positiv för alla registrerade religionssamfund som verkar i landet. Den ger alla samfund möjlighet att ur befolkningsdatasystemet få den information de behöver för att upprätthålla sina medlemsregister. Förslaget bör enligt kyrkomötet betraktas som ekumeniskt konstruktivt och välkommet.

Ortodoxa kyrkosamfundets kyrkomöte förhåller sig i sitt utlåtande positivt till grunderna för reformen och konstaterar att ortodoxa kyrkosamfundet numera har beredskap att snabbt övergå till det nya arrangemanget. Kyrkomötet betraktar också reformen av trossamfundens medlemsregister som en positiv utveckling. Kyrkomötet anser att prissättningspraxisen i anslutning till utlämnandet av uppgifter bör utvecklas i enlighet med ömsesidighetsprincipen utgående från riktlinjerna för förslaget.

Största delen av de andra remissinstanserna har inte heller något att anmärka i fråga om riktlinjerna för reformen.

En del av de registrerade religionssamfundet samt Suomen vapaaan kristillisyyden neuvosto SVKN ry motsätter sig reformen på grunder som ansluter sig till religionsfriheten och jämlikheten mellan kyrkorna och förutsätter att deras centralregister skall få möjlighet att fungera som befolkningsregisterställen och delta i utlämnandet av uppgifter. Även Vapaa-ajattelijain liitto ry motsätter sig reformen och kräver att hela folkbokföringen överförs till staten.

De synpunkter på detaljer i förslaget som anförts i utlåtandena har i mån av möjlighet beaktats i den fortsatta beredningen av reformen.

7. Andra omständigheter som inverkat på propositionens innehåll

De folkbokföringsarrangemang som nu

föreslås förutsätter att befolkningsdatalagen och befolkningsdataförordningen (886/1993), lagen om registerförvaltningen, namnlagen (694/1985) samt äktenskapslagen och äktenskapsförordningen (820/1987) ändras och att det stiftas en lag om trossamfundens medlemsregister. Dessutom förutsätts ändringar i kyrkolagen (1054/1993) och kyrkoordningen (1055/1993), lagen (521/1969) och förordningen (179/1970) om ortodoxa kyrkosamfundet samt i förordningen angående verkställighet av religionsfrihetslagen. Avsikten är att de regeringspropositioner med förslag till lag om ändring av kyrkolagen och till lag om ändring av lagen om ortodoxa kyrkosamfundet som hänför sig till reformen skall avlåtas samtidigt med denna proposition.

En ändring av kyrkolagen förutsätter att en särskild lagstiftningsordning iakttas. Enligt 2 kap. 2 § 1 mom. kyrkolagen har kyrkan ensamrätt att föreslå kyrkolag i allt som rör endast kyrkans egna angelägenheter, även ändrande och upphävande av kyrkolag. Kyrkans förslag framställs av kyrkomötet. Den evangelisk-lutherska kyrkans kyrkomöte har den 7 november 1997 beslutat att lägga fram ett förslag om en sådan ändring av kyrkolagen som reformen förutsätter.

Att förfarandet för dödförklaring ändras så att det blir enklare och mera ekonomiskt än för närvarande påverkar magistraternas uppgifter och tillförlitligheten hos befolkningsdatasystemets uppgifter. Reformen bereds som bäst vid justitieministeriet.

Vid justitieministeriet bereds också en ändring i lagstiftningen som gäller skydd för personuppgifter. Avsikten är att den gällande personregisterlagen skall totalrevideras. Avsikten är att i reformen beakta bl.a. reformen av de grundläggande fri- och rättigheterna, de problem som uppdragats och erfarenheter som erhållits vid tillämpningen av den nuvarande personregisterlagen samt Europaparlamentets och rådets direktiv 95/46/EG om skydd för enskilda personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter, nedan *datasekretessdirektivet*. Vid utarbetandet av denna proposition har uppmärksamhet fästs vid att bestämmelserna i denna proposition och i den nya lagstiftningen om skydd för personuppgifter bör stämma överens.

DETALJMOTIVERING

1. Lagförslagen

1.1. Befolkningsdatalagen

4 §. *Personuppgifter som registreras i befolkningsdatasystemet.* För att trossamfunden i tekniskt avseende skall kunna utnyttja befolkningsdatasystemet så smidigt och förmånligt som möjligt när de upprätthåller sina medlemsregister måste befolkningsdatasystemet även i fortsättningen innehålla uppgifter om medlemskap i trossamfund.

Uppgift om trossamfund skall på samma sätt som nu kunna utlämnas även till vissa myndigheter som behöver dessa uppgifter för sin verksamhet. Befolkningsdatasystemets uppgift om trossamfund skall kunna användas bl.a. vid verkställande av beskattningen och vid hindersprövning. I vissa fall skall den också kunna antecknas i ett intyg som ges ur befolkningsdatasystemet. Bestämmelser om utlämnande av uppgift om trossamfund till andra än behörigt trossamfund ingår i 25 §.

Med trossamfund avses den evangelisk-lutherska kyrkan, ortodoxa kyrkosamfundet och registrerade religionssamfund.

I bestämmelserna om religionsfrihet föreskrivs att ett trossamfund är skyldigt att göra anmälan om den som inträtt i eller utträtt ur trossamfundet.

Eftersom socialvårdsfrågor kan behandlas även av andra organ i kommunerna än socialnämnden ändras ordalydelsen i 4 § 2 mom. I punkten befolkningsdatalagen så att där används uttrycket "det kollegiala organ som behandlar socialvårdsfrågor".

7 §. *Arkivering av förändrade uppgifter.* Om det har inträffat förändringar i personuppgifter som är registrerade i befolkningsdatasystemet, föreligger det i allmänhet inget regelbundet behov av att använda de tidigare uppgifterna. De tidigare uppgifterna kan och bör av datasekretesskäl förvaras arkiverade separat. Vid domstolsförfarande och administrativt beslutsfattande kan det emellertid behövas även tidigare uppgifter för att utreda den person- och familjerättsliga ställningen, och därför måste de på ett smidigt sätt finnas tillgängliga i befolkningsdatasystemet vid sidan av de gällande uppgifterna. Orda-

lydelsen preciseras så att det blir möjligt att använda olika tekniska lösningar för att förvara historiska uppgifter i användbar form. Frågan om varaktig förvaring av historiska uppgifter och förvaringssystemet för de uppgifter som väljs ut för varaktig förvaring avgörs tillsammans med Riksarkivet.

Till skillnad från personuppgifterna finns det inget särskilt behov av att spara alla ändringar i fastighets-, byggnads- och lägenhetsuppgifterna i befolkningsdatasystemet. Uppgifter om en persons boende skall förvaras i anslutning till befolkningsdatasystemet. Tidigare uppgifter om fastigheter förvaras däremot i fastighetsdatasystemet. I det skede då alla kommuner förvarar förändrade byggnads- och lägenhetsuppgifter i sina egna system finns det inte längre något behov av att spara dessa uppgifter i befolkningsdatasystemet, åtminstone inte till alla delar. När man bedömer behovet av att spara uppgifter måste man dock beakta i synnerhet historieforskningens och den övriga forskningens behov. Enligt arkivlagen (831/1994) bestämmer arkivverket vilket forskningsvärde myndigheternas handlingar har och vilket material som skall förvaras varaktigt.

14 a §. *Ändringsökande.* För närvarande har befolkningsdatalagen inga särskilda bestämmelser om sökande av ändring i de anteckningar som gjorts i befolkningsdatasystemet med undantag för församlingarnas avgöranden gällande folkbokföringen. Om rättelse av anteckning om hemkommun bestäms i lagen om hemkommun (201/1994). I praktiken upptäcks det sällan fel i uppgifterna i befolkningsdatasystemet. Befolkningsdatasystemet är dock samhällets grundregister vars uppgifter ligger till grund för många av den enskildes rättigheter och skyldigheter. Det skall vara så smidigt som möjligt att söka ändring. Det är således nödvändigt att i befolkningsdatalagen ta in en bestämmelse om sökande av ändring i befolkningsdatasystemets uppgifter. I förslaget till ny 14 a § i befolkningsdatalagen bestäms om den enskildes rätt att söka ändring i en anteckning i befolkningsdatasystemet. Den vars enskilda rätt saken gäller kan söka ändring av uppgiften hos magistraten. I magistratens avgörande kan ändring sökas hos länsrätten på det

sätt som bestäms i förvaltningsprocesslagen (586/1996).

25 §. *Allmänna förutsättningar för utlämnande.* De uppgifter om en persons medlemskap i något trossamfund som avses i 4 § 3 mom. i lagförslaget är sådana känsliga uppgifter som avses i datasekretessdirektivet och i personregisterlagen. Enligt datasekretessdirektivet är behandlingen av sådana uppgifter i regel förbjuden. I direktivet bestäms om några undantag från behandlingsförbudet. Med beaktade av nödvändiga skyddsåtgärder kan medlemsstaterna dessutom av anledning som gäller något viktigt allmänt intresse genom en nationell lag eller tillsynsmyndighetens beslut göra även andra undantag än de som anges i direktivet. De undantag som gjorts på detta sätt skall anmälas till kommissionen.

Till 25 § befolkningsdatalagen fogas ett 6 mom., där det bestäms till vem en uppgift om trossamfund kan utlämnas. Utgångspunkten är att uppgiften utlämnas endast till behörigt trossamfund. Uppgift om trossamfund kan också utlämnas till en myndighet som på grund av sin verksamhet har behov av att få uppgift om en persons trossamfund. Många myndigheter behöver uppgift om trossamfund för sitt beslutsfattande. Att uppgiften utlämnas ur befolkningsdatasystemet till dessa myndigheter förenklar förfarandet för både medborgaren och myndigheten. Bestämmelserna motsvarar nuvarande praxis.

Uppgift om en värnpliktigs trossamfund kan utlämnas till huvudstaben för anteckning i värnpliktsregistret. Enligt 13 § förordningen angående tillämpning av värnpliktslagen (63/1951) antecknas uppgift om en persons trossamfund i uppståndsregistret, som är en del av värnpliktsregistret. Befolkningsregistercentralen är enligt 12 § i förordningen skyldig att lämna de uppgifter som behövs för upprättandet av uppståndsregistret. Uppgiften om trossamfund är nödvändig när man planerar och ordnar de värnpliktigas placering, utbildning och tjänstgöring. Redan vid uppståndsstillfället försöker man placera de värnpliktiga i sådana truppförband där de särbehov som föranleds av medlemskap i ett visst trossamfund kan beaktas så bra som möjligt.

Uppgift om en elevs trossamfund kan utlämnas till skolmyndigheterna för planering och ordnande av religionsundervisningen.

Uppgift om en persons trossamfund kan också utlämnas till skatteförvaltningsmyndigheterna för verkställande av beskattningen och till andra myndigheter för myndighetsverksamhet som kan jämföras med ovan nämnda samt för uppgörande av officiell statistik.

Uppgift om trossamfund kan dessutom utlämnas för prövning av hinder mot äktenskap. Uppgift om från vilket trossamfund eller vilken av dess församlingar det går att få eventuella ytterligare uppgifter om någon kan ges samtidigt som det ges uppgifter för bouppteckning, arvsskifte eller släktforskning eller därmed jämförbara ändamål. Detta är nödvändigt med tanke på en smidig kundbetjäning när man för en släktutredning måste samla in historiska uppgifter som inte finns i befolkningsdatasystemet.

26 a §. *Utlämnande av uppgifter till trossamfund.* De uppgifter som den evangelisk-lutherska kyrkan och ortodoxa kyrkosamfundet behöver för att upprätthålla sina medlemsregister kommer att utlämnas ur befolkningsdatasystemet. Även de registrerade religionssamfundet kommer att få de uppgifter de behöver för att upprätthålla sina medlemsregister från befolkningsdatasystemet. Om medlemsregistrens datainnehåll bestäms i lagen om trossamfundens medlemsregister.

Den evangelisk-lutherska kyrkan och ortodoxa kyrkosamfundet åläggs dessutom vissa uppgifter i anslutning till folkbokföringen, t.ex. att pröva hinder mot äktenskap och ge officiellt tillförlitliga intyg och utredningar om sina medlemmar. Församlingarna skall ha rätt att få de uppgifter som de behöver för att sköta sina uppdrag ur befolkningsdatasystemet.

33 a §. *Offentligblivande.* Enligt 43 § befolkningsdatalagen är uppgifter i gamla befolkningsböcker offentliga då 25 år har förflutit sedan personens död. Det finns ingen bestämmelse om när uppgifter i befolkningsdatasystemet blir offentliga. Det föreslås att till lagen fogas en bestämmelse enligt vilken befolkningsdatasystemets personuppgifter blir offentliga då 25 år har förflutit sedan personens död. Efter detta kan uppgifter utlämnas utan hinder av vad som i befolkningsdatalagen bestäms om villkoren för utlämnande av uppgifter. Då 25 år har förflutit sedan personens död blir hans personuppgifter offentliga, men däremot inte uppgifterna om sådana personer som ingår t.ex. i uppgifterna om hans familjeförhållanden.

34 §. *Avgifter för informationstjänster.* För befolkningsdatasystemets datatjänster upp-

bärs avgifter i enlighet med de grunder som bestäms i lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992). I lagen om grunderna för avgifter till staten ingår allmänna grunder för avvikelser från självkostnadsvärdet. I befolkningsdatalagen finns en specialbestämmelse enligt vilken avgiften kan fastställas till ett belopp som understiger prestationens självkostnadsvärde, om den som får uppgifterna i betydande mån deltar i upprätthållandet av befolkningsuppgifterna. Det föreslås att bestämmelsen ändras så att avgiften kan fastställas till ett belopp som understiger prestationens självkostnadsvärde om den som får uppgifterna deltar i upprätthållandet av befolkningsuppgifterna eller i befolkningsdatasystemets datatjänster. När avgiftens storlek fastställs beaktas hur pass mycket den som får uppgifterna deltar i upprätthållandet av befolkningsuppgifterna och i datatjänsterna.

38 §. *Andra myndigheters och sammanslutningars deltagande i folkbokföringens informationstjänst.* Enligt övergångsbestämmelsen i 43 § befolkningsdatalagen skall uppgifter som inte har registrerats i maskinläsbar form bevaras i befolkningsböcker eller till dem hörande handlingar som avses i den upphävda lagen om befolkningsböcker. Dessa är mantalslängden, hemortsregistret och befolkningsregistret. När centrala befolkningsregistret inrättades på 1970-talet överfördes inte alla historiska uppgifter om personer som fanns antecknade i de lokala befolkningsböckerna dit. Ändringar i personuppgifterna och uppgifterna om familjeförhållanden som inträffat 1973 och där efter finns registrerade i maskinläsbar form och kan fås ur befolkningsdatasystemet. Uppgifterna om adresser och befolkningsregisterförare är heltäckande först från och med 1983. Ändringar som inträffat i uppgifterna om en person och hans familjeförhållanden efter 1973 finns således registrerade både i det kyrkliga befolkningsregistret och i befolkningsdatasystemet.

Även de kyrkliga befolkningsregistren hör till folkbokföringens historiehhandlingar. Det är inte ändamålsenligt att flytta över dem till de statliga myndigheterna och för närvarande är det inte ekonomiskt möjligt att föra över dem i maskinläsbar form. I 38 § 1 mom. befolkningsdatalagen föreslås en bestämmelse om den evangelisk-lutherska kyrkans och ortodoxa kyrkosamfundets skyldighet att lämna uppgifter ur gamla kyrkböcker.

I övrigt ingår bestämmelser om de gamla kyrkböckerna i författningarna om respektive kyrkosamfund.

Församlingarna skall vara skyldiga att ge släktutredningar om sina medlemmar med hjälp av de personuppgifter som antecknats i det kyrkliga befolkningsregistret före den föreslagna reformens ikraftträdande. De uppgifter som ges ur gamla kyrkböcker skall ha offentlig tillförlitlighet, dvs. de skall betraktas som felfria om inte något annat påvisas.

Släktutredningar ur gamla kyrkböcker behövs i huvudsak för bouppteckning och arvsskifte. I detta sammanhang behövs också aktuella uppgifter om bodelägarna. Med beaktande av utvecklingen av församlingarnas data tekniska beredskap och en smidig kundbetjäning är det motiverat att församlingarna kan ge utredningar om sina medlemmar med hjälp av de uppgifter som finns införda i befolkningsdatasystemet. Förutsättningen är att församlingen har teknisk anslutning till befolkningsdatasystemet eller att församlingens förfogar över uppgifter ur befolkningsdatasystemet som är à jour, så att uppgifterna i församlingens medlemsregister regelbundet uppdateras med hjälp av uppgifter ur befolkningsdatasystemet. Församlingarna skall kunna utlämna enstaka uppgifter som behövs för tillgodoseende av en persons rättigheter eller fullgörande av hans skyldigheter. Det är i första hand fråga om utfärdande av ämbetsbevis. Församlingarna kan således inte utlämna enstaka uppgifter ur befolkningsdatasystemet för kommersiella ändamål, t.ex. direkt marknadsföring.

Många myndigheter och sammanslutningar har numera teknisk anslutning till befolkningsdatasystemet och de får således tillgång till de uppgifter de behöver för att sköta sina uppgifter. Enligt 26 § befolkningsdatalagen skall uppgifter som behövs inom förvaltningen och vid domstolar i regel skaffas på tjänstens vägnar.

I vissa situationer kunde det vara lättare att ordna servicen smidigt, om även andra än registerförvaltningens och den evangelisk-lutherska kyrkans samt ortodoxa kyrkosamfundets myndigheter skulle ha möjlighet att lämna ut enstaka uppgifter ur befolkningsdatasystemet. Myndigheter och sammanslutningar som har teknisk anslutning till befolkningsdatasystemet skall kunna ges rätt att lämna ut sådana enstaka uppgifter ur befolkningsdatasystemet som är nödvändiga för tillgodoseende av någons rättigheter och

fullgörande av hans skyldigheter, ifall detta anses nödvändigt av särskilda skäl, i första hand med tanke på en smidig kundbetjäning. Tillståndet skall beviljas av Befolkningsregistercentralen. Befolkningsregistercentralen skall i samarbete med de magistrater som ansvarar för den lokala informationstjänsten bedöma huruvida det föreligger sådana särskilda skäl som avses här för beviljande av tillstånd. När tillstånd beviljas skall särskild uppmärksamhet fästas även vid datasekretessfrågor.

Vid utlämnandet av uppgifter skall i tillämpliga delar iakttas befolkningsdatalagens bestämmelser om förutsättningar för utlämnande, utlämningssätt, användning av utlämnade uppgifter och fattande av beslut.

Magistraterna enligt den föreslagna 14 a § ansvarar för att eventuella fel i uppgifterna i befolkningsdatasystemet blir rättade. En uppgift som lämnas ut ur ett medlemsregister skall motsvara den uppgift som finns i befolkningsdatasystemet för att den skall få utlämnas som officiell befolkningsuppgift. Av denna orsak föreskrivs med avvikelse från personregisterlagens allmänna bestämmelse om rättelse av fel i personregister, att befolkningsuppgifter i en församlings medlemsregister får ändras endast i enlighet med magistratens anmälan. På detta sätt säkerställs att uppgifterna i ett medlemsregister som används för informationstjänst överensstämmer med uppgifterna i befolkningsdatasystemet.

39 §. *Överklagande av en annan myndighets eller sammanslutnings beslut om utlämnande av uppgifter.* Besvärsförfarandet bör vara så enhetligt som möjligt oberoende av vilken myndighet som fattar beslut om utlämnande av folkbokföringsuppgifter. Ändring i magistratens beslut om utlämnande av uppgifter söks genom besvär hos länsrätten.

40 §. *Kostnader för upprätthållande.* Staten skall betala de kostnader som föranleds av upprätthållandet av befolkningsdatasystemet, med undantag för kostnaderna för anmälningen av uppgifter till befolkningsdatasystemet. Sålunda ersätter staten inte kostnaderna för t.ex. uppfyllande av den anmälningskyldighet som ålagts kommuner och trossamfund, men i enlighet med den ömsesidighetsprincip som föreslås bli inskriven i 34 § 2 mom. skall de beaktas i grunderna för befolkningsdatasystemets avgifter. Avsikten är att de utgifter som församlingarna åsamkas av släktutredningar delvis skall täckas med

avgifter.

43 §. *Övergångsbestämmelser.* Uppgifter som antecknats i en befolkningsbok som härstammar från tiden före befolkningsdatasystemet blir offentliga då 25 år har förflutit sedan personens död. Det föreslås att 1 mom. ändras så att hela befolkningsboken blir offentlig senast hundra år efter att den senaste anteckningen gjordes i boken. Ändringen beror i första hand på forskningens behov.

Om känsliga uppgifter bestäms nu i 6 § 2 mom. personregisterlagen. Avsikten är att motsvarande bestämmelser om känsliga uppgifter skall tas in i den nya allmänna lag gällande skydd för personuppgifter som är under beredning. För att den här lagen skall fungera även medan den nya personregisterlagstiftningen är i kraft nämns inte lagens namn i bestämmelsen. Om utlämnande av uppgift om trossamfund bestäms i 25 § 6 mom. som föreslås bli fogad till lagen. Enligt bestämmelsen kan uppgifter om trossamfund i vissa fall utlämnas även till andra än myndigheter, till exempel när uppgifter utlämnas för bouppteckning eller släktforskning. Det föreslås att till 43 § 1 mom. fogas en hänvisning till 25 § i fråga om utlämnande av känsliga uppgifter.

Befolkningsregister och befolkningsregisterförare nämns på flera andra ställen i lagstiftningen. Sådana bestämmelser finns bl.a. i namnlagen och i namnförordningen (254/1991), äktenskaplagen och äktenskapsförordningen, förordningen om tillämpning av lagen angående vissa familjerättsliga förhållanden av internationell natur (419/1929), medborgarskapsförordningen (699/1985), förordningen angående tillämpning av värnpliktslagen, folkpensionsförordningen (594/1956) och sjukförsäkringsförordningen (473/1963).

I befolkningsdatalagen föreslås en uttrycklig bestämmelse om att uppgifter som i någon annan lag eller förordning har ålagts befolkningsregisterföraren sköts av magistraten. Anmälningar gällande folkbokföringen som enligt andra bestämmelser i lagstiftningen skall göras till befolkningsregistret, skall göras till behörig magistrat för anteckning i befolkningsdatasystemet. Om det har bestämts att anmälan skall göras till befolkningsregisterföraren eller befolkningsregistret i de fall där saken inte direkt gäller folkbokföringen, görs anmälan fortfarande till den församling i den evangelisk-lutherska kyrkan

eller ortodoxa kyrkosamfundet som den skulle tillställas innan den föreslagna lagen trädde i kraft.

Den allmänna bestämmelse om behörighet som föreslås bli införd i befolkningsdatalagen gör det inte nödvändigt att särskilt ändra övriga bestämmelser om befolkningsregister och befolkningsregisterförare i lagstiftningen. Dock föreslås att namn- och äktenskapslagstiftningen ändras samtidigt så att den får uttryckliga bestämmelser om vissa uppgifter som tillkommer den evangelisk-lutherska kyrkan och ortodoxa kyrkosamfundet.

Magistratens behörighet bestäms enligt var en person har sin hemkommun eller folkbokföringskommun.

I vissa äldre författningar finns bestämmelser om de uppgifter som tillkommer prästerskapet och föreståndare för dissenterförsamlingar i anslutning till utlämnande av befolkningsregisteruppgifter. Sådana bestämmelser finns bl.a. i förmynderskapslagen (34/1898). Det är fråga om uppgifter som ankommer på prästerskapet i egenskap av befolkningsregisterförare och som enligt 4 mom. som föreslås bli fogat till paragrafen skall överföras på magistraten.

Övriga bestämmelser gällande gamla kyrkböcker ingår i lagstiftningen om kyrkosamfund.

Kraftträdelse- och övergångsbestämmelser. I befolkningsdatasystemet har registrerats vissa uppgifter om kyrkliga förrättningar som har behövts bl.a. för uppgörandet av vallängder för kyrkliga val och prövning av hinder mot äktenskap. Det är fråga om bl.a. uppgifter om genomgången skriftskola och konfirmation.

I lagens övergångsbestämmelse föreslås att ovan avsedda uppgifter som registrerats före reformen fortfarande skall kunna förvaras i befolkningsdatasystemet. Uppgifterna skall kunna användas för utredningen av förutsättningar för kyrklig vigsel och i trossamfundens informationstjänst. Befolkningsdatasystemet skall således kunna användas t.ex. för förmedling av uppgifter ur medlemsregistret från en församling till en annan när en medlem flyttar. Registreringen av dessa uppgifter skall kunna fortsätta högst fem år efter att den föreslagna lagen trätt i kraft, om man på detta sätt avsevärt kan förenkla utredningen av förutsättningar för kyrklig vigsel eller upprätthållandet av trossamfundets medlemsregister under övergångsperioden.

Beslut i saken fattas av det ministerium till vars verksamhetsområde folkbokföringen hör. Kyrkans synpunkter bör beaktas när saken avgörs. Under övergångsperioden utvecklas ett medlemsregister som förs med hjälp av automatisk databehandling för att informationsförmedlingen mellan församlingarna skall bli så smidig som möjligt. Eftersom dessa uppgifter även för närvarande antecknas i befolkningsdatasystemet, förutsätter det arrangemang som föreslås under övergångsperioden inte att datasystemet utvidgas.

Uppgifter som inte har tagits in i befolkningsdatasystemet förvaras i de gamla befolkningsböckerna. Dessa uppgifter kan behövas t.ex. för bouppteckning och arvsskifte. I övergångsbestämmelsen föreslås bestämmelser om ändringssökande i de i praktiken synnerligen sällsynta situationer där någon vars enskilda rätt ärendet gäller yrkar att en gammal anteckning skall rättas. Han kan skriftligen yrka rättelse hos den kyrkliga myndighet som gjort anteckningen. Eftersom det är fråga om folkbokföringens historiska uppgifter, är det för att säkerställa en enhetlig praxis nödvändigt att den kyrkliga myndighetens beslut kan överklagas hos magistraten. Om behandlingen av rättelseyrkande och ändringssökande gäller i övrigt vad som i 39 § bestäms om överklagande av beslut om utlämnande av uppgifter. Om det är fråga om en anteckning som finns både i befolkningsdatasystemet och i det kyrkliga befolkningsregistret, rättas uppgiften i första hand i befolkningsdatasystemet. Rättelsen skall utan dröjsmål anmälas även till församlingen.

Sådana ärenden gällande befolkningsregisterföringen som har anhängiggjorts före reformen skall av en kyrklig befolkningsregisterförare slutbehandlas i enlighet med de bestämmelser som gäller när lagen träder i kraft. Även rättelseyrkanden och besvär som är anhängiga när reformen träder i kraft behandlas i enlighet med de bestämmelser som gäller när lagen träder i kraft.

1.2. Lagen om registerförvaltningen

3 §. Det föreslås att 3 § 3 mom. lagen om registerförvaltningen, där det konstateras att om kyrklig befolkningsregisterförare och förande av befolkningsregister bestäms i annan lagstiftning, upphävs.

1.3. Namnlagen

I namnlagen bestäms för närvarande om olika anmälningar till befolkningsregisterföraren. Eftersom begreppet "befolkningsregisterförare" försvinner ur lagstiftningen, föreslås att namnlagen ändras bl.a. så att det blir församlingarnas uppgift att ta emot anmälningar om barns för- och släktnamn och att tillställa befolkningsdatasystemet för registrering de uppgifter som ingår i dessa anmälningar.

2 §. Barns släktnamn skall anmälas till befolkningsdatasystemet inom två månader efter barnets födelse, liksom för närvarande. Både förnamn och släktnamn anmäls samtidigt. Föräldrarna kan anmäla dessa uppgifter till den magistrat inom vars verksamhetsområde barnet har sin hemkommun eller folkbokföringskommun eller, i samband med dopet, till den församling där barnet har upptagits som medlem i samband med dopet. Församlingen är då skyldig att utreda om det anmälda släktnamnet överensstämmer med 2 kap. namnlagen och utan dröjsmål anmäla uppgiften till befolkningsdatasystemet för registrering. Församlingen kan samtidigt anteckna de anmälda uppgifterna i sitt medlemsregister.

Eftersom varje magistrat enligt 2 § befolkningsdatalagen ansvarar för det egna områdets befolkningsuppgifter och för upprätthållandet av dem, hör det alltså i sista hand till deras befogenheter att avgöra om ett namn är lagenligt. I praktiken är det sällan som magistraten blir tvungen att ingripa i registreringen av ett anmält släktnamn.

Omnämningarna av befolkningsregistret i 3—5 mom. ersätts med ordet befolkningsdatasystemet.

4 §. Det föreslås att ordalydelsen i 1 mom. ändras så att ordet befolkningsregistret ersätts med befolkningsdatasystemet i enlighet med den nya lagstiftningen.

6, 8 a, 9 och 38 §. I namnlagen bestäms för nuvarande att anmälan angående ändring av släktnamn skall göras till befolkningsregisterföraren. Det föreslås att 6, 8 a, 9 och 38 § ändras så att de anmälningar om ändring av släktnamn som avses i dessa skall göras till den magistrat inom vars verksamhetsområde personen i fråga har sin hemkommun eller folkbokföringskommun. Förfarandet skall vara så enkelt som möjligt så att anmälan kan göras t.ex. per post.

12 §. Omnämmandet av befolkningsregi-

stret i 1 mom. skall ersättas med uttrycket "befolkningsdatasystemet".

24 §. Ordalydelsen i 2 mom. ändras så att den motsvarar begreppen i folkbokföringslagstiftningen.

32 a och 32 c §. Liksom barnets släktnamn skall även de förnamn som ges ett barn kunna anmälas på samma sätt som för närvarande. I 32 a § föreslås en likadan bestämmelse som i 2 § om anmälan antingen direkt till magistraten eller i samband med dopet till församlingen för vidarebefordran till befolkningsdatasystemet.

Församlingen skall utreda att namnet är lagenligt innan namnet registreras i befolkningsdatasystemet. På detta sätt undviks problem och oklarheter som har att göra med namnets lagenlighet i det skede då namnet registreras. I praktiken utreds lagenligheten på samma sätt som för närvarande, dvs. i oklara fall skall den präst som döper barnet eller den församling där barnet upptas som medlem ta kontakt med den magistrat som ansvarar för områdets befolkningsuppgifter för att utreda om det anmälda namnet är lagenligt och således kan registreras i befolkningsdatasystemet.

Så som ovan konstaterats ansvarar varje magistrat för det egna områdets befolkningsuppgifter och upprätthållandet av dem. Sålunda hör det i sista hand till dess befogenhet att avgöra om ett namn är lagenligt. I praktiken är det sällan som magistraten blir tvungen att ingripa i registreringen av ett anmält förnamn.

Föräldrarna kan också anmäla barnets förnamn till magistraten genast efter barnets födelse.

Andra anmälningar som gäller förnamn och ändring av förnamn och som inte har några anknytningspunkter till kyrkliga förrättningar görs direkt till magistraten. Förfarandet skall vara så enkelt som möjligt så att anmälan kan göras t.ex. per post.

1.4. Äktenskapslagen

10 §. Det föreslås att paragrafen ändras så att där bestäms att magistraterna samt församlingarna i den evangelisk-lutherska kyrkan och i ortodoxa kyrkosamfundet skall pröva hinder mot äktenskap. Församlingarna behåller alltså sina tidigare uppgifter.

Hindren skall kunna prövas av vilken magistrat som helst. Magistratens behörighet

skall inte längre vara beroende av de förlovades hemkommun eller trossamfund. Hindren prövas, liksom för närvarande, i regel med hjälp av befolkningsdatasystemets uppgifter om de förlovade. Varje magistrat skall också kunna pröva en utlännings rätt att ingå äktenskap. Närmare bestämmelser om de uppgifter som används för prövningen ingår i äktenskapsförordningen.

11 § och 12 §. I paragraferna föreslås sådana tekniska ändringar att i stället för befolkningsregisterförare och befolkningsregistret används uttrycken "den som prövar hinder mot äktenskapet" och "de uppgifter som den som prövar hinder mot äktenskapet har till sitt förfogande".

1.5. Lagen om trossamfundens medlemsregister

1 §. Den föreslagna lagen innehåller bestämmelser om trossamfundens medlemsregisterföring. Med trossamfund avses den evangelisk-lutherska kyrkan, ortodoxa kyrkosamfundet samt registrerade religionssamfund. Utgångspunkt för registerföringen skall vara de behov som följer av trossamfundets egen verksamhet och förvaltning. Eftersom registreringen baserar sig på medlemskap i trossamfundet och således beskriver en persons religiösa övertygelse, är det fråga om sådana register med känslig information som avses i lagstiftningen om skydd för personuppgifter och datasekretessdirektivet.

Trossamfundet skall självt kunna avgöra vilken teknik som används för att upprätthålla medlemsregistret. Registret kan således vara t.ex. ett register som förs med hjälp av automatisk databehandling eller ett församlingsvist register i form av ett kartotek.

2 §. Registeransvarig är trossamfundet, dess församling eller organ som enligt bestämmelserna eller trossamfundets samfundsordning har till uppgift att föra register. När trossamfundet för registret är registeransvarig trossamfundets beslutsfattande förvaltningsorgan. Trossamfundet kan också ordna upprätthållandet av medlemsregistret församlingsvis. Bestämmelsen ger trossamfundet möjlighet att välja i de fall där det finns flera församlingar i trossamfundet. Avsikten är att i kyrkolagen och lagen om ortodoxa kyrkosamfundet inta närmare bestämmelser om registeransvariga för dessa kyrkosamfundets del. I trossamfundets samfundsordning kan

också bestämmas att församlingen eller något av trossamfundets organ skall vara registeransvarig.

3 §. När medlemsregister förs och uppgifter utlämnas skall den allmänna lagen gällande skydd för personuppgifter iaktas. För närvarande ingår bestämmelser om förande av personregister och utlämnande av uppgifter i personregisterlagen. Avsikten är att motsvarande bestämmelser om hantering av personuppgifter skall tas in i den nya allmänna lag gällande skydd för personuppgifter som är under beredning. För att den här lagen skall fungera med både den nu gällande och den ändrade personregisterlagstiftningen nämns inte lagens namn i paragrafen.

Det är fråga om ett personregister som bygger på känslig information, en persons religiösa övertygelse. Bestämmelser om hantering och utlämnande av känsliga uppgifter ingår i personregisterlagen och avsikten är att sådana skall ingå även i den nya allmänna lag gällande skydd för personuppgifter som är under beredning. Dessa allmänna bestämmelser skall tillämpas på ett trossamfundets medlemsregister om det inte finns andra specialbestämmelser om medlemsregistret på något annat ställe i lagstiftningen.

Utlämnandet av uppgifter ur ett register som innehåller känsliga uppgifter begränsas avsevärt i den allmänna lagen. Det skall t.ex. inte vara möjligt att lämna ut uppgifter ur ett trossamfundets medlemsregister för kommersiella ändamål utan den registrerades samtycke.

Kompletterande bestämmelser om den evangelisk-lutherska kyrkans och ortodoxa kyrkosamfundets förande av medlemsregister skall ingå i lagstiftningen om dessa kyrkor. Vissa bestämmelser om utlämnande av uppgifter och rättelse av uppgifter i medlemsregister vilka ansluter sig till folkbokföringens informationstjänst och gäller den evangelisk-lutherska kyrkans och ortodoxa kyrkosamfundets medlemsregister skall också ingå i befolkningsdatalagen.

4 §. I paragrafen föreslås ingå en förteckning över de uppgifter som alla trossamfund som avses i lagen skall införa i sina medlemsregister. Om officiella befolkningsuppgifter lämnas ut ur medlemsregistret på det sätt som avses i den föreslagna 38 § befolkningsdatalagen, skall medlemsregistrets uppgifter till sitt sakinnehåll motsvara de uppgifter om personen som finns i befolkningsdatasystemet.

De uppgifter som nämns i paragrafen skall utgöra medlemsregistrets minimidatainnehåll. De uppgifter om medlemmarna i trossamfundet som införs i medlemsregistret är namn, personbeteckning eller födelsetid, adress och hemkommun. De uppgifter som nämns i denna punkt är sådana basuppgifter som är nödvändiga för att man skall kunna individualisera och nå en person. Personbeteckning och födelsetid skall vara alternativa uppgifter. Trossamfundet skall självt kunna avgöra vilken uppgift det beslutar att införa i registret. Med adress avses i första hand en persons officiella adress enligt lagen om hemkommun. Paragrafen gör det emellertid möjligt att i registret införa även en medlems postadress t.ex. när den avviker från den officiella adressen. Med en medlems hemkommun avses i paragrafen den officiella hemkommunen enligt lagen om hemkommun.

I medlemsregistret införs dessutom uppgifter om inträde i och utträde ur trossamfundet. Dessa uppgifter är nödvändiga för att medlemmens rättigheter skall kunna tillgodoses och hans skyldigheter fullgöras på behörigt sätt. Med utträde avses i paragrafen även situationer där en person har uteslutits ur trossamfundet eller att han har dött.

5 §. I paragrafen anges medlemsregistrets maximala datainnehåll. Den som för medlemsregistret är inte skyldig att i medlemsregistret införa de uppgifter som nämns i paragrafen, utan det är möjligt att registrera dessa uppgifter eller endast en del av dem, om trossamfundets verksamhetsmässiga och administrativa behov kräver det. Med verksamhetsmässiga behov avses t.ex. behov som ansluter sig till olika verksamhetsformer och tjänster som trossamfundet erbjuder sina medlemmar. Med administrativa behov avses t.ex. behov som beror på ordnandet av kyrkliga val, uppbörd av medlemsavgifter eller kyrkoskatt samt medlemmarnas deltagande i trossamfundets förvaltningsorgan.

Om man lämnar ut officiella befolkningsuppgifter ur medlemsregistret på det sätt som avses i 38 § befolkningsdatalagen, skall även de uppgifter ur medlemsregister som avses i denna paragraf, till den del de även finns i befolkningsdatasystemet, till sitt sakinnehåll motsvara de uppgifter som finns införda om personen i befolkningsdatasystemet.

Enligt 1 punkten kan för ovan nämnda

ändamål uppgifter om en medlems födelsehemkommun, medborgarskap och modersmål införas i medlemsregistret. Med en persons modersmål avses personens officiella modersmål som registrerats i befolkningsdatasystemet.

Enligt 2 punkten kan uppgift införas om den församling i trossamfundet dit personen har flyttat och flyttningsdatum.

Med stöd av 3 punkten kan uppgifter också införas om civilstånd, familjerättslig ställning och rättshandlingsförmåga, om dessa uppgifter behövs med tanke på trossamfundets verksamhet och förvaltning. Med uppgifter om civilstånd avses uppgift om en person är ogift, gift, änka/änkling eller frånskild. Med uppgifter om familjerättslig ställning avses i första hand uppgift om ett barns skyldskap och fastställande av faderskap enligt lagen om faderskap (700/1975). Med uppgifter om rättshandlingsförmåga avses uppgifter om vårdnad och förmynderskap. Dyliga uppgifter är t.ex. uppgift om ett minderårigt barns vårdnadshavare och om en fullvuxen persons förmyndare. I fråga om en medlems make samt för ett minderårigt barn som en medlem har vårdnaden kan enligt 4 och 5 punkten införas namn och personbeteckning eller födelsetid i medlemsregistret, även om de inte är medlemmar i trossamfundet.

I medlemsregistret kan för ovan nämnda ändamål enligt 6 och 7 punkten införas uppgifter om kyrkliga förrättningar avseende en medlem av trossamfundet och om hans förtroendeuppdrag i anslutning till trossamfundet. Sådana förrättningar är i första hand dop, konfirmation, bikt, vigsel och begravning. Med förtroendeuppdrag avses t.ex. ett uppdrag som medlemmen sköter och som inbegriper utförande av religiösa förrättningar och uppdrag.

6 §. I paragrafen ingår bemyndigande att vid behov genom förordning utfärda närmare bestämmelser om verkställigheten av lagen.

7 §. Lagen skall träda i kraft samtidigt med de andra författningarna som gäller folkbokföringsarrangemangen. Om ett trossamfund före den föreslagna lagens ikraftträdande i sin förteckning över medlemmarna har infört uppgifter som med stöd av den föreslagna lagen inte längre kan införas i registret, skall trossamfundet ha rätt att bevara sina gamla medlemsförteckningsuppgifter.

2. Närmare bestämmelser

De föreslagna lagändringarna förutsätter mindre ändringar, närmast av teknisk natur, i befolkningsdataförordningen och äktenskapsförordningen. Med stöd av de bemyndigande att utfärda förordningar som ingår i den föreslagna lagen om trossamfundens medlemsregister kan man vid behov utfärda närmare bestämmelser om verkställigheten av lagen.

3. Ikraftträdande

Reformen förutsätter även att kyrkolagen

och lagen om ortodoxa kyrkosamfundet ändras. Ändringarna bör träda i kraft samtidigt som de i denna proposition föreslagna lagarna.

Verkställigheten av de föreslagna lagarna kräver tekniska ändringar, utbildning och information. Därför är det viktigt att det reserveras tillräckligt lång tid för att förbereda lagarnas ikraftträdande. Lagarna föreslås träda i kraft ungefär ett år efter att de har antagits och blivit stadfästa.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag

om ändring av befolkningsdatalagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i befolkningsdatalagen av den 11 juni 1993 (507/1993) 4 § 2 och 3 mom., 7, 34 och 38—40 § samt 43 § 1 mom., av dessa lagrum 38 och 39 § sådana de lyder delvis ändrade i lag 202/1994, samt

fogas till 4 §, sådan den lyder delvis ändrad i nämnda lag 202/1994, ett nytt 3 mom., varvid det nuvarande 3 mom. blir 4 mom., till lagen en ny 14 a §, till 25 §, sådan den lyder delvis ändrad i nämnda lag 202/1994, ett nytt 6 mom., till lagen nya 26 a och 33 a §, samt till 43 §, sådan den lyder delvis ändrad i sistnämnda lag, nya 4—6 mom. som följer:

4 §

*Personuppgifter som registreras i
befolkningsdatasystemet*

För behöriga myndigheters bruk registreras dessutom

1) uppgifter om avgöranden om omhändertagande av barn vilka träffats av det kollegiala organ som behandlar socialvårdsfrågor,

2) sådana uppgifter om röstberättigade som behövs för val och folkomröstningar.

För behöriga trossamfunds och i 25 § 6 mom. nämnda myndigheters bruk registreras dessutom uppgifter om medlemskap i trossamfund.

Om en utlänning kan registreras de uppgifter som avses i 1—3 mom., om det är behövt på grund av boende eller arbete i Finland, för uppfyllande av förpliktelserna i någon internationell konvention som är bindande för Finland eller av något annat särskilt skäl. En förutsättning för registrering av uppgifterna är att det finns en tillförlitlig utredning om dem. Uppgifter registreras dock inte om en utlänning som är

1) anställd hos en främmande stats diplomatiska eller annan beskickning i Finland eller vid ett konsulat som förestås av en utsänd konsul,

2) anställd hos Förenta Nationerna, någon

av dess specialorganisationer eller någon annan internationell organisation som kan jämföras därmed, eller

3) familjemedlem till en person som nämns i 1 eller 2 punkten eller i hans privata tjänst, om inte magistraten av särskilda skäl bestämmer något annat.

7 §

Arkivering av förändrade uppgifter

Om uppgifter i befolkningsdatasystemet har förändrats, skall de tidigare uppgifternas förvaring och användbarhet säkerställas antingen genom att uppgifterna arkiveras separat eller på något annat sätt som datatekniken möjliggör. En uppgift om omhändertagande av barn skall dock omedelbart gallras ur befolkningsdatasystemet efter att omhändertagandet har upphört.

Förändringar som inträffat i uppgifter om fastigheter, byggnader och lägenheter kan utan hinder av 1 mom. gallras ur systemet och förstöras, om det inte bestäms särskilt att de skall sparas.

14 a §

Ändringssökande

Den vars enskilda rätt en uppgift i befolkningsdatasystemet gäller kan skriftligen yrka

rättelse av uppgiften hos magistraten. Rättsseyrkandet behandlas av den magistrat vars verksamhetsområde uppgifterna gäller.

Andring i magistratens beslut med anledning av ett rättelseyrkande söks genom bevärd hos länsrätten på det sätt som bestäms i förvaltningsprocesslagen (586/1996).

Om rättelse av anteckning om hemkomman bestäms särskilt.

4 kap.

Uppgifter vid årsskiftet

25 §

Allmänna förutsättningar för utlämnande

Uppgifter som avses i 4 § 3 mom. får utlämnas endast till behörigt trossamfund. Uppgift om en värnplikts trossamfund får dock utlämnas till huvudstaben för anteckning i värnpliktsregistret och uppgift om en elevs trossamfund till skolmyndigheterna för planering och ordnande av religionsundervisningen. Uppgift om någons trossamfund får också utlämnas till skatteförvaltningsmyndigheterna för verkställande av beskattningen samt till andra myndigheter för myndighetsverksamhet som kan jämföras med ovan nämnda och för uppgörande av officiell statistik. En uppgift om någons trossamfund som behövs för utredande av förutsättningarna för kyrklig vigsel får dessutom utlämnas för prövning av hinder mot äktenskap. När uppgifter lämnas för bouppteckning, arvs-skifte eller släktforskning eller för därmed jämförbara ändamål kan det uppges från vilket trossamfund eller vilken av dess församlingar det går att få eventuella ytterligare uppgifter om någon.

26 a §

Utlämnande av uppgifter till trossamfund

Till den evangelisk-lutherska kyrkan, ortodoxa kyrkosamfundet och registrerade religionssamfund utlämnas de uppgifter ur befolkningsdatasystemet som behövs för uppdatering av uppgifterna i medlemsregistret. Dessutom utlämnas till dem ur befolkningsdatasystemet de uppgifter de behöver för att sköta de uppgifter som ålagts dem.

33 a §

Offentligblivande

Personuppgifter som finns i befolkningsdatasystemet blir offentliga då 25 år har förflutit sedan personens död.

7 kap.

Avgifter

34 §

Avgifter för informationstjänster

För befolkningsdatasystemets informationstjänster uppbärs avgifter i enlighet med de grunder som bestäms i lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992).

Avgiften kan fastställas till ett belopp som understiger prestationens självkostnadsvärde, om den som får uppgifterna deltar i upprätthållandet av befolkningsuppgifterna eller i lämnandet av befolkningsdatasystemets informationstjänster.

38 §

Andra myndigheters och sammanslutningars deltagande i folkbokföringens informationstjänst

Den evangelisk-lutherska kyrkans och ortodoxa kyrkosamfundets myndigheter är skyldiga att på begäran ge utredningar ur kyrkliga befolkningsregister och till dem hörande handlingar som de innehar och som förts innan lagen om trossamfundens medlemsregister (/) trädde i kraft.

De församlingar i den evangelisk-lutherska kyrkan och i ortodoxa kyrkosamfundet som har teknisk anslutning till befolkningsdatasystemet eller vilkas medlemsregister regelbundet uppdateras med hjälp av uppgifter ur befolkningsdatasystemet har rätt att utlämna enstaka uppgifter som finns om deras medlemmar i befolkningsdatasystemet och som behövs för att tillgodose en persons rättigheter och fullgöra hans skyldigheter. Befolkningsregistercentralen kan av särskilda skäl bevilja även andra myndigheter eller sammanslutningar som har teknisk anslutning till befolkningsdatasystemet tillstånd att ur befolkningsdatasystemet utlämna enstaka uppgifter som behövs för att tillgodose en

persons rättigheter och fullgöra hans skyldigheter.

Om utlämnande av uppgifter gäller för övrigt i tillämpliga delar vad som bestäms i 6 kap. och 43 § 1 mom.

Om den evangelisk-lutherska kyrkans eller det ortodoxa kyrkosamfundets församlingsmedlemsregister används för informationstjänst enligt 2 mom., får sådana uppgifter i medlemsregistret som inte gäller inträde i trossamfundet och kyrkliga förrättningar och som också finns i befolkningsdatasystemet ändras endast i enlighet med en anmälan från magistraten.

39 §

Överklagande av en annan myndighets eller sammanslutnings beslut om utlämnande av uppgifter

Rättelse av ett beslut enligt 38 § gällande utlämnande av uppgifter kan yrkas skriftligen hos den myndighet eller sammanslutning som fattat beslutet. Om den inte godkänner rättelseyrkandet, skall den föra saken till magistraten inom två veckor efter att rättelseyrkandet inkom. Rättelseyrkandet behandlas av den magistrat vars verksamhetsområde uppgifterna gäller.

Om sökande av ändring i magistratens beslut gäller vad som bestäms i 33 §.

40 §

Kostnader för upprätthållande

Staten betalar de kostnader som föranleds av upprätthållandet av befolkningsdatasystemet, med undantag av kostnaderna för anmälingen av uppgifter.

43 §

Övergångsbestämmelser

Om en uppgift inte har intagits i befolkningsdatasystemet, bevaras den i de befolkningsböcker eller till dem hörande handlingar som avses i den upphävda lagen om befolkningsböcker. Om utlämnande av uppgifter beslutar den myndighet som innehar handlingen. Om utlämnande av uppgifter gäller härvid i tillämpliga delar vad som bestäms i 6 kap. Känsliga uppgifter som avses i lagstiftningen om skydd för personuppgif-

ter får inte utlämnas till andra än behöriga myndigheter, om inte något annat följer av 25 § 6 mom. En uppgift i befolkningsböckerna blir emellertid offentlig då 25 år har förflutit sedan personens död. En befolkningsbok blir helt och hållet offentlig då hundra år har förflutit sedan den senaste anteckningen gjordes i boken.

Uppgifter som i någon annan lag eller förordning har ålagts befolkningsregisterföraren sköts, om inte något annat följer av denna lag, av den magistrat inom vars verksamhetsområde personen i fråga har sin hemkommun eller folkbokföringskommun. Om personen i fråga aldrig har haft hemkommun eller folkbokföringskommun i Finland, behandlas saken av magistraten i Helsingfors.

De anmälningar gällande folkbokföringen som det är bestämt att skall göras till befolkningsregistret eller befolkningsregisterföraren, skall göras till den magistrat som avses i 4 mom.

Om kyrkböckerna gäller i övrigt vad som bestäms om dem särskilt.

Denna lag träder i kraft den .

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

Utän hinder av vad som bestäms i 4 § förvaras i befolkningsdatasystemet sådana uppgifter om kyrkliga förrättningar som registrerats där innan denna lag träder i kraft. Dessutom kan registreringen av dessa uppgifter i befolkningsdatasystemet genom ett beslut av vederbörande ministerium fortsätta högst fem år efter att lagen har trätt i kraft, om detta avsevärt förenklar utredningen av försättningar för kyrklig vigsel eller upprätthållandet av trossamfundets medlemsregister. Uppgifterna får utlämnas endast till behörigt trossamfund. De kan emellertid också antecknas i ett intyg över prövning av hinder mot äktenskap.

Den vars enskilda rätt ärendet gäller kan skriftligen hos den kyrkliga myndigheten yrka rättelse av en anteckning i ett kyrkligt befolkningsregister som förts innan lagen om trossamfundens medlemsregister trädde i kraft eller i en till det hörande handling, om anteckningen inte har tagits in i befolkningsdatasystemet. Om behandlingen av rättelseyrkandet och om ändringssökande gäller i övrigt vad som i 39 § bestäms om överkla-

gande av beslut om utlämnande av uppgifter.

Om ett ärende gällande folkbokföringen är anhängigt i en församling när denna lag träder i kraft, behandlas det enligt de bestämmelser som gäller vid ikraftträdandet.

Om ett rättelseförfarande eller ändringsökande gällande en kyrklig myndighets beslut avseende befolkningregisterföringen är anhängigt när lagen träder i kraft, behandlas ärendet enligt de bestämmelser som gäller vid ikraftträdandet.

2.

Lag

om upphävande av 3 § 3 mom. lagen om registerförvaltningen

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §
Genom denna lag upphävs 3 § 3 mom.
lagen den 15 mars 1996 om registerförvalt-
ningen (166/1996).

2 §
Denna lag träder i kraft den

3.

Lag**om ändring av namnlagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i namnlagen av den 9 augusti 1985 (694/1985) 2 § 3—5 mom., 4 § 1 mom., 6 och 8 a §, 9 § 3 mom., 12 § 1 mom., 24 § 2 mom., 32 a §, 32 c § 1 mom. samt 38 §, av dessa lagrum 4 § 1 mom., 8 a, 12 § 1 mom. och 32 a § sådana de lyder i lag 253/1991 samt 6 § och 32 c § 1 mom. sådana de lyder i lag 485/1993, som följer:

2 §

Barns förvärv av släktnamn genom födsel

Barns släktnamn skall anmälas till befolkningsdatasystemet inom två månader efter barnets födsel. Ar föräldrarna inte gemensamt vårdnadshavare för barnet, har de eller den som har vårdnaden om barnet rätt att besluta vilkendera föräldrarnas namn barnet skall få.

Barns släktnamn anmäls till den magistrat inom vars verksamhetsområde barnet har sin hemkommun eller folkbokföringskommun. Anmälan kan också göras till den församling i den evangelisk-lutherska kyrkan eller i ortodoxa kyrkosamfundet där barnet är medlem. Församlingen skall utreda att namnet är lagenligt och utan dröjsmål tillställa befolkningsdatasystemet uppgiften om namnet för registrering.

Har ett barns släktnamn inte anmälts till befolkningsdatasystemet så som det bestäms i 2 och 3 mom., får barnet det släktnamn som modern har när barnets uppgifter anmäls till befolkningsdatasystemet.

4 §

Ändring av barns släktnamn till faderns släktnamn

Föräldrarna kan komma överens om en sådan ändring av ett minderårigt barns släktnamn att barnet får sin fars släktnamn, om föräldrarna vid barnets födelse inte hade gemensamt släktnamn och faderskapet inte

hade blivit fastställt och antecknat i befolkningsdatasystemet, när barnets släktnamn anmäldes till befolkningsdatasystemet.

6 §

Anmälan om ändring av barns släktnamn

Anmälan om ändring av ett barns släktnamn med stöd av 3 § 3 mom., 4, 4 a och 5 § skall göras skriftligen hos den magistrat inom vars verksamhetsområde barnet har sin hemkommun eller folkbokföringskommun.

8 a §

Anmälan under äktenskapet om personlig användning av tidigare släktnamn

Om en make, vars släktnamn har ändrats av den anledning att makarna när de ingick äktenskap antog gemensamt släktnamn, inte före vigseln till vigselförrättaren har anmält att han personligen kommer att använda ett släktnamn som avses i 7 § 3 mom. framför det gemensamma släktnamnet, kan han under äktenskapet göra en anmälan om detta till den magistrat inom vars verksamhetsområde han har sin hemkommun eller folkbokföringskommun.

En make, som när äktenskapet ingicks har anmält till vigselförrättaren att han personligen framför det gemensamma släktnamnet kommer att använda ett släktnamn som avses i 7 § 3 mom., kan under äktenskapet avstå från det namn han personligen använder genom att anmäla detta till den magistrat

som avses i 1 mom.

Maken kan dock endast en gång under samma äktenskap göra antingen en i 1 eller 2 mom. nämnd anmälan. Anmälan skall göras skriftligen till den magistrat som avses i 1 mom.

9 §

Ändring av släktnamn efter upplösning av äktenskap

Anmälan om ändring av makes släktnamn skall göras skriftligen till den magistrat inom vars verksamhetsområde han har sin hemkommun eller folkbokföringskommun.

12 §

Skyddade namn och kännetecken

Såsom nytt släktnamn kan inte godkännas släktnamn som i Finland finns antecknade i befolkningsdatasystemet, och inte heller namn som enligt vad som är allmänt känt är vedertagna i en viss inhemsk eller utländsk släkt, om det inte finns synnerliga skäl till godkännande.

24 §

Förverkande av släktnamn

Talan om förverkande av släktnamn skall väckas inom fem år från den dag då det nya släktnamnet blev infört i befolkningsdatasystemet. Den som med stöd av 1 mom. har förklarats ha förverkat sin rätt till släktnamn är skyldig att återta sitt tidigare släktnamn.

32 a §

Anmälan och antagande av förnamn

Varje barn skall efter födseln ges ett förnamn. Högst tre förnamn får ges. De givna förnamnen skall anmälas till befolkningsda-

tasystemet inom två månader efter barnets födsel. Barnets förnamn anmäls till den magistrat inom vars verksamhetsområde barnet har sin hemkommun eller folkbokföringskommun. Anmälan kan också göras till den församling i den evangelisk-lutherska kyrkan eller i ortodoxa kyrkosamfundet där barnet är medlem. Församlingen skall utreda att namnet är lagenligt och utan dröjsmål tillställa befolkningsdatasystemet uppgiften om namnet för registrering.

Om någon vars födelse inte är antecknad i befolkningsdatasystemet inte har ett förnamn när han i Finland antecknas i befolkningsdatasystemet, skall han anmäla till den magistrat inom vars verksamhetsområde han har sin hemkommun eller folkbokföringskommun vilket förnamn han antar. Högst tre förnamn får antas.

Ett förnamn som har antecknats i befolkningsdatasystemet får ändras endast så som anges nedan.

32 c §

Anmälan om ändring av förnamn

Förnamn kan ändras genom en skriftlig anmälan till den magistrat inom vars verksamhetsområde den som ändrar sitt förnamn har sin hemkommun eller folkbokföringskommun, om förnamnet inte tidigare har ändrats. En ändring med stöd av denna paragraf får göras endast en gång.

38 §

Hustrus rätt att återta sitt släktnamn

Har makar vigts till äktenskap före denna lags ikraftträdande, har hustrun rätt att under äktenskapet anta det släktnamn hon hade såsom ogift genom att göra skriftlig anmälan därom till den magistrat inom vars verksamhetsområde hon har sin hemkommun eller folkbokföringskommun.

Denna lag träder i kraft den .

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

4.

Lag

om ändring av äktenskapslagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i äktenskapslagen av den 13 juni 1929 (234/1929) 10 §, 11 § 1 mom. samt 12 § 2 mom., sådana de lyder i lag 411/1987, som följer:

10 §

Magistraten skall undersöka om det föreligger något i lag angivet hinder mot ett äktenskap (*hindersprövning*). Hindersprövning kan också ske hos den församling i den evangelisk-lutherska kyrkan eller i ortodoxa kyrkosamfundet där de förlovande eller den ena av dem är medlem.

11 §

De förlovade skall tillsammans begära hindersprövning hos den som enligt 10 § prövar hinder mot äktenskapet.

12 §

De förlovade skall dessutom skriftligen uppgge om de tidigare har ingått äktenskap. Framgår det inte av de uppgifter som den som prövar hinder mot äktenskapet har till sitt förfogande att tidigare äktenskap har upplösts, skall den förlovade till den som prövar hinder mot äktenskapet inge ett intyg eller annan särskild utredning över detta.

Denna lag träder i kraft den .

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

5.

Lag**om trossamfundens medlemsregister**

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Med trossamfunds medlemsregister avses i denna lag register som den evangelisk-lutherska kyrkan, ortodoxa kyrkosamfundet samt registrerade religionssamfund för över sina medlemmar och till vilka inhämtas och i vilka införs uppgifter som behövs för trossamfundets verksamhet och förvaltning.

2 §

Registeransvarig för ett trossamfunds medlemsregister är trossamfundet, dess församlingar eller organ, som enligt vad som i trossamfundets samfundsordning eller annars bestäms ålagt att sköta registerföringen.

3 §

När medlemsregister förs och uppgifter utlämnas skall iakttagas vad som bestäms i lagstiftningen gällande skydd för personuppgifter och i annan lag.

4 §

I medlemsregistret skall angående trossamfundets medlemmar införas

- 1) släktnamn och förnamn,
- 2) personbeteckning eller födelsetid,
- 3) adress och hemkommun,
- 4) tidpunkten för inträde i trossamfundet,

- 5) tidpunkten för utträde ur trossamfundet.

5 §

I ett trossamfunds medlemsregister kan dessutom införas följande uppgifter, om de behövs för trossamfundets verksamhet och förvaltning

- 1) en medlems födelsehemkommun, medborgarskap och modersmål,
- 2) tidpunkten för en medlems flyttning från en församling till en annan,
- 3) uppgifter om en medlems civilstånd, familjerättsliga ställning och rättshandlingsförmåga,
- 4) en medlems makes namn och personbeteckning eller födelsetid,
- 5) namn och personbeteckning eller födelsetid för ett minderårigt barn som en medlem av trossamfundet har vårdnaden om,
- 6) uppgifter om en medlems dop, vigsel, begravning eller andra motsvarande förrättningar,
- 7) uppgifter om en medlems förtroendeuppdrag eller därmed jämförbar uppgift i anslutning till trossamfundet.

6 §

Närmare bestämmelser om verkställigheten av denna lag utfärdas vid behov genom förordning.

7 §

Denna lag träder i kraft den .
Åtgärder som verkställigheten av lagen
förutsätter får vidtas innan lagen träder i
kraft.

Ett trossamfund har rätt att förvara uppgif-
ter som antecknats i en förteckning som
förts över dess medlemmar med stöd av de
bestämmelser som gäller när denna lag trä-
der ikraft.

Helsingfors den 13 mars 1998

Republikens President

MARTTI AHTISAARI

Minister Jouni Backman

1.

Lag

om ändring av befolkningsdatalagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i befolkningsdatalagen av den 11 juni 1993 (507/1993) 4 § 2 och 3 mom., 7, 34 och 38—40 § samt 43 § 1 mom., av dessa lagrum 38 och 39 § sådana de lyder delvis ändrade i lag 202/1994, samt

fogas till 4 §, sådan den lyder delvis ändrad i nämnda lag 202/1994 ett nytt 3 mom., varvid det nuvarande 3 mom. blir 4 mom., till lagen en ny 14 a, till 25 §, sådan den lyder delvis ändrad i nämnda lag 202/1994, ett nytt 6 mom., till lagen nya 26 a och 33 a §, samt till 43 §, sådan den lyder delvis ändrad i sistnämnda lag, nya 4—6 mom. som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

4 §

Personuppgifter som registreras i befolkningsdatasystemet

För behöriga myndigheters bruk registreras dessutom

1) uppgifter om socialnämndens avgöranden om omhändertagande av barn,

2) sådana uppgifter om röstberättigade som behövs för val och folkomröstningar, samt

3) sådana uppgifter om medlemskap i kyrkosamfund eller registrerat religionssamfund som behövs för prövning av hinder mot äktenskap och för vigsel.

Om en utlänning kan registreras de uppgifter som avses i 1 och 2 mom., om det är behövligt på grund av boende eller arbete i Finland, för uppfyllande av förpliktelse i någon internationell konvention som är bindande för Finland eller av något annat särskilt skäl. En förutsättning för registrering av uppgifterna är att det finns en tillförlitlig utredning om dem. Uppgifter registreras dock inte om en utlänning som är

1) anställd hos en främmande stats diplo-

För behöriga myndigheters bruk registreras dessutom

1) uppgifter om avgöranden om omhändertagande av barn vilka träffats av det kollegiala organ som behandlar socialvårdsfrågor,

2) sådana uppgifter om röstberättigade som behövs för val och folkomröstningar.

För behöriga trossamfunds och i 25 § 6 mom. nämnda myndigheters bruk registreras dessutom uppgifter om medlemskap i trossamfund.

Om en utlänning kan registreras de uppgifter som avses i 1—3 mom., om det är behövligt på grund av boende eller arbete i Finland, för uppfyllande av förpliktelse i någon internationell konvention som är bindande för Finland eller av något annat särskilt skäl. En förutsättning för registrering av uppgifterna är att det finns en tillförlitlig utredning om dem. Uppgifter registreras dock inte om en utlänning som är

1) anställd hos en främmande stats diplo-

Gällande lydelse

matiska eller annan beskickning i Finland eller vid ett konsulat som förestås av en utsänd konsul,

2) anställd hos Förenta Nationerna, någon av dess specialorganisationer eller någon annan internationell organisation som kan jämföras därmed, eller

3) familjemedlem till en person som nämns i 1 eller 2 punkten eller i hans privata tjänst, om inte registerbyrån av särskilda skäl bestämmer något annat.

7 §

Arkivering av förändrade uppgifter

Då uppgifter i befolkningsdatasystemet har förändrats skall de tidigare uppgifterna förvaras arkiverade skilt för sig, om de inte behöver användas regelbundet. En uppgift om omhändertagande av barn skall dock omedelbart avföras ur befolkningsdatasystemet efter att omhändertagandet har upphört.

Föreslagen lydelse

matiska eller annan beskickning i Finland eller vid ett konsulat som förestås av en utsänd konsul,

2) anställd hos Förenta Nationerna, någon av dess specialorganisationer eller någon annan internationell organisation som kan jämföras därmed, eller

3) familjemedlem till en person som nämns i 1 eller 2 punkten eller i hans privata tjänst, om inte magistraten av särskilda skäl bestämmer något annat.

7 §

Arkivering av förändrade uppgifter

Om uppgifter i befolkningsdatasystemet har förändrats, skall de tidigare uppgifternas förvaring och användbarhet säkerställas antingen genom att uppgifterna arkiveras separat eller på något annat sätt som datatekniken möjliggör. En uppgift om omhändertagande av barn skall dock omedelbart gallras ur befolkningsdatasystemet efter att omhändertagandet har upphört.

Förändringar som inträffat i uppgifter om fastigheter, byggnader och lägenheter kan utan hinder av 1 mom. gallras ur systemet och förstöras, om det inte bestäms särskilt att de skall sparas.

14 a §

Ändringssökande

Den vars enskilda rätt en uppgift i befolkningsdatasystemet gäller kan skriftligen yrka rättelse av uppgiften hos magistraten. Rättelseyrkandet behandlas av den magistrat vars verksamhetsområde uppgifterna gäller.

Ändring i magistratens beslut med anledning av ett rättelseyrkande söks genom besvär hos länsrätten på det sätt som bestäms i förvaltningsprocesslagen (586/1996).

Om rättelse av anteckning om hemkommun bestäms särskilt.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

4 kap.

Uppgifter vid årsskiftet

25 a §

Allmänna förutsättningar för utlämnande

Uppgifter som avses i 4 § 3 mom. får utlämnas endast till behörigt trossamfund. Uppgift om en värnpliktiga trossamfund får dock utlämnas till huvudstaben för anteckning i värnpliktsregistret och uppgift om en elevs trossamfund till skolmyndigheterna för planering och ordnande av religionsundervisningen. Uppgift om någons trossamfund får också utlämnas till skatteförvaltningsmyndigheterna för verkställande av beskattningen samt till andra myndigheter för myndighetsverksamhet som kan jämföras med ovan nämnda och för uppgörande av officiell statistik. En uppgift om någons trossamfund som behövs för utredande av förutsättningarna för kyrklig vigsel får dessutom utlämnas för prövning av hinder mot äktenskap. När uppgifter lämnas för bouppteckning, arvs-skifte eller släktforskning eller för därmed jämförbara ändamål kan det uppges från vilket trossamfund eller vilken av dess församlingar det går att få eventuella ytterligare uppgifter om någon.

26 a §

Utlämnande av uppgifter till trossamfund

Till den evangelisk-lutherska kyrkan, ortodoxa kyrkosamfundet och registrerade religionssamfund utlämnas de uppgifter ur befolkningsdatasystemet som behövs för uppdatering av uppgifterna i medlemsregistret. Dessutom utlämnas till dem ur befolkningsdatasystemet de uppgifter de behöver för att sköta de uppgifter som ålagts dem.

33 a §

Offentligblivande

Personuppgifter som finns i befolkningsdatasystemet blir offentliga då 25 år har flutit sedan personens död.

Gällande lydelse

7 kap.

Avgifter

34 §

Avgifter för datatjänster

För befolkningsdatasystemets datatjänster uppbärs avgifter i enlighet med de grunder som bestäms i lagen om grunderna för avgifter till staten (150/92).

Avgiften kan fastställas till ett belopp som understiger prestationens självkostnadsvärde, om den som får uppgifterna i betydande mån deltar i upprätthållandet av befolkningsuppgifterna.

38 §

De kyrkliga myndigheternas befolkningsregisteravgifter

Det register som förs av den evangelisk-lutherska kyrkans och ortodoxa kyrkosamfundets myndigheter benämns kyrkligt befolkningsregister. Den kyrkliga myndighetens behörighet bestäms enligt var en person har hemkommun, om inte något annat stadgas särskilt. Angående den kyrkliga befolkningsregisterföringen gäller i tillämpliga delar vad som stadgas i 4—7, 24—30, 32, 35—37 och 43 §§.

Befolkningsdatasystemet kan användas när uppgifter utlämnas ur ett kyrkligt befolkningsregister.

Föreslagen lydelse

7 kap.

Avgifter

34 §

Avgifter för informationstjänster

För befolkningsdatasystemets informationstjänster uppbärs avgifter i enlighet med de grunder som bestäms i lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992).

Avgiften kan fastställas till ett belopp som understiger prestationens självkostnadsvärde, om den som får uppgifterna deltar i upprätthållandet av befolkningsuppgifterna eller i lämnandet av befolkningsdatasystemets informationstjänster.

38 §

Andra myndigheters och sammanslutningars deltagande i folkbokföringens informationstjänst

Den evangelisk-lutherska kyrkans och ortodoxa kyrkosamfundets myndigheter är skyldiga att på begäran ge utredningar ur kyrkliga befolkningsregister och till dem hörande handlingar som de innehar och som förts innan lagen om trossamfundens medlemsregister (/) trädde i kraft.

De församlingar i den evangelisk-lutherska kyrkan och i ortodoxa kyrkosamfundet som har teknisk anslutning till befolkningsdatasystemet eller vilkas medlemsregister regelbundet uppdateras med hjälp av uppgifter ur befolkningsdatasystemet har rätt att utlämna enstaka uppgifter som finns om deras medlemmar i befolkningsdatasystemet och som behövs för att tillgodose en persons rättigheter och fullgöra hans skyldigheter. Befolkningsregistercentralen kan av särskilda skäl bevilja även andra myndigheter eller sammanslutningar som har teknisk anslutning till befolkningsdatasystemet tillstånd att ur befolkningsdatasystemet utlämna enstaka uppgifter som behövs för att tillgodose en persons rättigheter och fullgöra hans skyldigheter.

Gällande lydelse

39 §

Överklagande av kyrkliga myndigheters beslut

Den vars enskilda rätt ärendet gäller kan skriftligen yrka på rättelse av ett avgörande som den evangelisk-lutherska kyrkans eller ortodoxa kyrkosamfundets myndighet träffat i anslutning till befolkningsregisterföringen. Rättelseyrkandet skall tillställas den kyrkliga myndighet som har träffat avgörandet. Om den inte godkänner rättelseyrkandet, skall den hänskjutna saken till registerbyrån för behandling inom två veckor efter att rättelseyrkandet inkom.

Rättelseyrkandet behandlas av den registerbyrå inom vars ämbetsdistrikt den som har gjort rättelseyrkandet har eller senast har haft sin hemkommun. Om personen aldrig har haft hemkommun i Finland, behandlas saken av registerbyrån i Helsingfors härad.

Angående sökande av ändring i registerbyråns och länsrättens beslut gäller i tillämpliga delar vad som stadgas i 22 §.

40 §

Kostnader för upprätthållande

Staten betalar de kostnader som föranleds av upprätthållandet av befolkningsdatasystemet, med undantag av de kostnader som uppgifter i anslutning till det åsamkar den evangelisk-lutherska kyrkan och ortodoxa kyrkosamfundet samt kommunerna.

Föreslagen lydelse

39 §

Överklagande av en annan myndighets eller sammanslutnings beslut om utlämnande av uppgifter

Om utlämnande av uppgifter gäller för övrigt i tillämpliga delar vad som bestäms i 6 kap. och 43 § 1 mom.

Om den evangelisk-lutherska kyrkans eller det ortodoxa kyrkosamfundets församlingsmedlemsregister används för informationstjänst enligt 2 mom., får sådana uppgifter i medlemsregistret som inte gäller inträde i trossamfundet och kyrkliga förrättningar och som också finns i befolkningsdatasystemet ändras endast i enlighet med en anmälan från magistraten.

Rättelse av ett beslut enligt 38 § gällande utlämnande av uppgifter kan yrkas skriftligen hos den myndighet eller sammanslutning som fattat beslutet. Om den inte godkänner rättelseyrkandet, skall den föra saken till magistraten inom två veckor efter att rättelseyrkandet inkom. Rättelseyrkandet behandlas av den magistrat vars verksamhetsområde uppgifterna gäller.

Om sökande av ändring i magistratens beslut gäller vad som bestäms i 33 §.

40 §

Kostnader för upprätthållande

Staten betalar de kostnader som föranleds av upprätthållandet av befolkningsdatasystemet, med undantag av kostnaderna för anmälingen av uppgifter.

Gällande lydelse

43 §

Övergångsstadganden

Om en uppgift inte har intagits i befolkningsdatasystemet bevaras den i de befolkningsböcker eller till dem hörande handlingar som avses i den upphävda lagen om befolkningsböcker. Om utlämnande av uppgifter beslutar den myndighet som innehar handlingen. Om utlämnande av uppgifter gäller härvid i tillämpliga delar vad som stadgas i 24—33 §§ i denna lag. Känsliga uppgifter enligt 6 § 2 mom. personregisterlagen får inte utlämnas till andra än behöriga myndigheter. En uppgift i befolkningsböckerna är emellertid offentlig då 25 år har förflutit sedan personens död.

Föreslagen lydelse

43 §

Övergångsbestämmelser

Om en uppgift inte har intagits i befolkningsdatasystemet, bevaras den i de befolkningsböcker eller till dem hörande handlingar som avses i den upphävda lagen om befolkningsböcker. Om utlämnande av uppgifter beslutar den myndighet som innehar handlingen. Om utlämnande av uppgifter gäller härvid i tillämpliga delar vad som bestäms i 6 kap. Känsliga uppgifter som avses i lagstiftningen om skydd för personuppgifter får inte utlämnas till andra än behöriga myndigheter om inte något annat följer av 25 § 6 mom. En uppgift i befolkningsböckerna blir emellertid offentlig då 25 år har förflutit sedan personens död. En befolkningsbok blir helt och hållet offentlig då hundra år har förflutit sedan den senaste anteckningen gjordes i boken.

Uppgifter som i någon annan lag eller förordning har ålagts befolkningsregisterföraren sköts, om inte något annat följer av denna lag, av den magistrat inom vars verksamhetsområde personen i fråga har sin hemkommun eller folkbokföringskommun. Om personen i fråga aldrig har haft hemkommun eller folkbokföringskommun i Finland, behandlas saken av magistraten i Helsingfors.

De anmälningar gällande folkbokföringen som det är bestämt att skall göras till befolkningsregistret eller befolkningsregisterföraren, skall göras till den magistrat som avses i 4 mom.

Om kyrkböckerna gäller i övrigt vad som bestäms om dem särskilt.

Denna lag träder i kraft den .

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

Utan hinder av vad som bestäms i 4 § förvaras i befolkningsdatasystemet sådana uppgifter om kyrkliga förrättningar som registrats där innan denna lag träder i kraft. Dessutom kan registreringen av dessa uppgifter i befolkningsdatasystemet genom ett beslut av vederbörande ministerium fortsätta högst fem år efter att lagen har trätt i kraft, om

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

detta avsevärt förenklar utredningen av förutsättningar för kyrklig vigsel eller upprätthållandet av trossamfundets medlemsregister. Uppgifterna får utlämnas endast till behörigt trossamfund. De kan emellertid också antecknas i ett intyg över prövning av hinder mot äktenskap.

Den vars enskilda rätt ärendet gäller kan skriftligen hos den kyrkliga myndigheten yrka rättelse av en anteckning i ett kyrkligt befolkningsregister som förts innan lagen om trossamfundens medlemsregister trädde i kraft eller i en till det hörande handling, om anteckningen inte har tagits in i befolkningsdatasystemet. Om behandlingen av rättelseyrkandet och om ändringssökande gäller i övrigt vad som i 39 § bestäms om överklagande av beslut om utlämnande av uppgifter.

Om ett ärende gällande folkbokföringen är anhängigt i en församling när denna lag träder i kraft, behandlas det enligt de bestämmelser som gäller vid ikraftträdandet.

Om ett rättelseförfarande eller ändringssökande gällande en kyrklig myndighets beslut avseende befolkningsregisterföringen är anhängigt när lagen träder i kraft, behandlas ärendet enligt de bestämmelser som gäller vid ikraftträdandet.

3.

Lag**om ändring av namnlagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i namnlagen av den 9 augusti 1985 (694/1985) 2 § 3—5 mom., 4 § 1 mom., 6 och 8 a §, 9 § 3 mom., 12 § 1 mom., 24 § 2 mom., 32 a §, 32 c § 1 mom. samt 38 §, av dessa lagrum 4 § 1 mom., 8 a, 12 § 1 mom. och 32 a § sådana de lyder i lag 253/1991 samt 6 § och 32 c § 1 mom. sådana de lyder i lag 485/1993, som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §

Barns förvärv av släktnamn genom födsel

Anmälan om barns släktnamn skall göras hos befolkningsregisterföraren när barnet anmäls till befolkningsregistret. Ar föräldrarna inte gemensamt vårdnadshavare för barnet, har de eller den som har vårdnaden om barnet rätt att besluta vilkendera föräldrarnas namn barnet skall få.

Då ett barn anmäls till befolkningsregistret, skall registerföraren fråga vilkendera föräldrarnas släktnamn barnet skall få.

Har ett barns släktnamn inte anmälts till befolkningsregistret så som det stadgas i 2 och 3 mom., får barnet det släktnamn som modern har när barnet anmäls till befolkningsregistret.

4 §

Ändring av barns släktnamn till faderns släktnamn

Föräldrarna kan komma överens om en sådan ändring av ett minderårigt barns släktnamn att barnet får sin fars släktnamn, om föräldrarna vid barnets födelse inte hade gemensamt släktnamn och faderskapet inte hade blivit fastställt och antecknat i befolk-

Barns släktnamn skall anmälas till befolkningsdatasystemet inom två månader efter barnets födsel. Ar föräldrarna inte gemensamt vårdnadshavare för barnet, har de eller den som har vårdnaden om barnet rätt att besluta vilkendera föräldrarnas namn barnet skall få.

Barns släktnamn anmäls till den magistrat inom vars verksamhetsområde barnet har sin hemkommun eller folkbokföringskommun. Anmälan kan också göras till den församling i den evangelisk-lutherska kyrkan eller i ortodoxa kyrkosamfundet där barnet är medlem. Församlingen skall utreda att namnet är lagenligt och utan dröjsmål tillställa befolkningsdatasystemet uppgiften om namnet för registrering.

Har ett barns släktnamn inte anmälts till befolkningsdatasystemet så som det bestäms i 2 och 3 mom., får barnet det släktnamn som modern har när barnets uppgifter anmäls till befolkningsdatasystemet.

4 §

Ändring av barns släktnamn till faderns släktnamn

Föräldrarna kan komma överens om en sådan ändring av ett minderårigt barns släktnamn att barnet får sin fars släktnamn, om föräldrarna vid barnets födelse inte hade gemensamt släktnamn och faderskapet inte hade blivit fastställt och antecknat i befolk-

Gällande lydelse

ningsregistret när barnet anmäldes till befolkningsregistret.

6 §

Anmälan om ändring av barns släktnamn

Anmälan om ändring av ett barns släktnamn med stöd av 3 § 3 mom., 4, 4 a och 5 §§ skall göras skriftligen hos behörig befolkningsregisterförare.

8 a §

Anmälan under äktenskapet om personlig användning av tidigare släktnamn

Om en make, vars släktnamn har ändrats av den anledning att makarna när de ingick äktenskap antog gemensamt släktnamn, inte före vigseln till vigselförrättaren har anmält att han personligen kommer att använda ett släktnamn som avses i 7 § 3 mom., kan han under äktenskapet göra en anmälan om detta till befolkningsregisterföraren.

En make, som när äktenskapet ingicks har anmält till vigselförrättaren att han personligen framför det gemensamma släktnamnet kommer att använda ett släktnamn som avses i 7 § 3 mom., kan under äktenskapet avstå från det namn han personligen använder genom att anmäla detta till befolkningsregisterföraren.

Maken kan dock endast en gång under samma äktenskap göra antingen en i 1 eller 2 mom. nämnd anmälan. Anmälan skall göras skriftligen till befolkningsregisterföraren.

9 §

Ändring av släktnamn efter upplösning av äktenskap

Anmälan om ändring av makes släktnamn skall göras skriftligen till behörig befolkningsregisterförare.

Föreslagen lydelse

ningsdatasystemet när barnets släktnamn anmäldes till befolkningsdatasystemet.

6 §

Anmälan om ändring av barns släktnamn

Anmälan om ändring av ett barns släktnamn med stöd av 3 § 3 mom., 4, 4 a och 5 § skall göras skriftligen hos *den magistrat inom vars verksamhetsområde barnet har sin hemkommun eller folkbokföringskommun.*

8 a §

Anmälan under äktenskapet om personlig användning av tidigare släktnamn

Om en make, vars släktnamn har ändrats av den anledning att makarna när de ingick äktenskap antog gemensamt släktnamn, inte före vigseln till vigselförrättaren har anmält att han personligen kommer att använda ett släktnamn som avses i 7 § 3 mom. *framför det gemensamma släktnamnet*, kan han under äktenskapet göra en anmälan om detta till *den magistrat inom vars verksamhetsområde han har sin hemkommun eller folkbokföringskommun.*

En make, som när äktenskapet ingicks har anmält till vigselförrättaren att han personligen framför det gemensamma släktnamnet kommer att använda ett släktnamn som avses i 7 § 3 mom., kan under äktenskapet avstå från det namn han personligen använder genom att anmäla detta till *den magistrat som avses i 1 mom.*

Maken kan dock endast en gång under samma äktenskap göra antingen en i 1 eller 2 mom. nämnd anmälan. Anmälan skall göras skriftligen till *den magistrat som avses i 1 mom.*

Anmälan om ändring av makes släktnamn skall göras skriftligen till *den magistrat inom vars verksamhetsområde han har sin hemkommun eller folkbokföringskommun.*

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

12 §

12 §

*Skyddade namn och kännetecken**Skyddade namn och kännetecken*

Såsom nytt släktnamn kan inte godkännas släktnamn som i Finland finns antecknade i befolkningsregistret, och inte heller namn som enligt vad som är allmänt känt är vedertagna i en viss inhemsk eller utländsk släkt, om det inte finns synnerliga skäl till godkännande.

Såsom nytt släktnamn kan inte godkännas släktnamn som i Finland finns antecknade i *befolkningsdatasystemet*, och inte heller namn som enligt vad som är allmänt känt är vedertagna i en viss inhemsk eller utländsk släkt, om det inte finns synnerliga skäl till godkännande.

24 §

Förverkande av släktnamn

Talan om förverkande av släktnamn skall väckas inom fem år från den dag då det nya släktnamnet blev infört i befolkningsregistret. Den som med stöd av 1 mom. har förklarats ha förverkat sin rätt till släktnamn är skyldig att återta sitt tidigare släktnamn.

Talan om förverkande av släktnamn skall väckas inom fem år från den dag då det nya släktnamnet blev infört i *befolkningsdatasystemet*. Den som med stöd av 1 mom. har förklarats ha förverkat sin rätt till släktnamn är skyldig att återta sitt tidigare släktnamn.

32 a §

32 a §

*Anmälan och antagande av förnamn**Anmälan och antagande av förnamn*

Varje barn skall efter födseln ges ett förnamn. Högst tre förnamn får ges. De givna förnamnen skall anmälas till befolkningsregisterföraren när barnet anmäls till befolkningsregistret.

Varje barn skall efter födseln ges ett förnamn. Högst tre förnamn får ges. De givna förnamnen skall anmälas till *befolkningsdatasystemet* inom två månader efter barnets födsel. Barnets förnamn anmäls till den magistat inom vars verksamhetsområde barnet har sin hemkommun eller folkbokföringskommun. Anmälan kan också göras till den församling i den evangelisk-lutherska kyrkan eller i ortodoxa kyrkosamfundet där barnet är medlem. Församlingen skall utreda att namnet är lagenligt och utan dröjsmål tillställa *befolkningsdatasystemet* uppgiften om namnet för registrering.

Om någon vars födelse inte är antecknad i befolkningsregistret inte har ett förnamn när han i Finland antecknas i befolkningsregistret, skall han anmäla till befolkningsregisterföraren vilket förnamn han antar. Högst tre förnamn får antas.

Om någon vars födelse inte är antecknad i *befolkningsdatasystemet* inte har ett förnamn när han i Finland antecknas i *befolkningsdatasystemet*, skall han anmäla till den magistat inom vars verksamhetsområde han har sin hemkommun eller folkbokföringskommun vilket förnamn han antar. Högst tre för-

Gällande lydelse

Ett förnamn som har antecknats i befolkningsregistret får ändras endast så som anges nedan.

32 c §

Anmälan om ändring av förnamn

Förnamn kan ändras genom skriftlig anmälan till behörig befolkningsregisterförare, om förnamnen inte tidigare har ändrats. En ändring med stöd av denna paragraf får göras endast en gång.

38 §

Hustrus rätt att återta sitt släktnamn

Har makar vigts till äktenskap före denna lags ikraftträdande, har hustrun rätt att under äktenskapet anta det släktnamn hon hade såsom ogift genom att göra skriftlig anmälan därom till behörig befolkningsregisterförare.

Föreslagen lydelse

namn får antas.

Ett förnamn som har antecknats i *befolkningsdatasystemet* får ändras endast så som anges nedan.

32 c §

Anmälan om ändring av förnamn

Förnamn kan ändras genom en skriftlig anmälan till *den magistrat inom vars verksamhetsområde den som ändrar sitt förnamn har sin hemkommun eller folkbokföringskommun*, om förnamnen inte tidigare har ändrats. En ändring med stöd av denna paragraf får göras endast en gång.

38 §

Hustrus rätt att återta sitt släktnamn

Har makar vigts till äktenskap före denna lags ikraftträdande, har hustrun rätt att under äktenskapet anta det släktnamn hon hade såsom ogift genom att göra skriftlig anmälan därom till *den magistrat inom vars verksamhetsområde hon har sin hemkommun eller folkbokföringskommun*.

Denna lag träder i kraft den .
Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

4.

Lag**om ändring av äktenskapslagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i äktenskapslagen av den 13 juni 1929 (234/1929) 10 §, 11 § 1 mom. samt 12 § 2 mom., sådana de lyder i lag 411/1987, som följer:

Gällande lydelse

10 §

Befolkningsregisterföraren skall undersöka om det föreligger något i lag stadgat hinder mot ett äktenskap (*hindersprövning*).

Hindersprövning sker hos den befolkningsregisterförare i vars register de förlovade eller den ena av dem är införd. Om båda är utlänningar och ingen av dem stadigvarande bor i Finland, prövas hindren av den befolkningsregisterförare inom vars verksamhetsområde de förlovade eller den ena av dem vistas.

11 §

De förlovade skall tillsammans begära hindersprövning hos den befolkningsregisterförare som avses i 10 § 2 mom.

Föreslagen lydelse

10 §

Magistraten skall undersöka om det föreligger något i lag angivet hinder mot ett äktenskap (hindersprövning). Hindersprövning kan också ske hos den församling i den evangelisk-lutherska kyrkan eller i ortodoxa kyrkosamfundet där de förlovande eller den ena av dem är medlem.

11 §

De förlovade skall tillsammans begära hindersprövning hos den som enligt 10 § prövar hinder mot äktenskapet.

12 §

De förlovade skall dessutom skriftligen uppge om de tidigare har ingått äktenskap. Framgår det inte av befolkningsregistret att tidigare äktenskap har upplösts, skall den förlovade till den som prövar hinder mot äktenskapet inge ett intyg eller annan särskild utredning över detta.

De förlovade skall dessutom skriftligen uppge om de tidigare har ingått äktenskap. Framgår det inte av de uppgifter som den som prövar hinder mot äktenskapet har till sitt förfogande att tidigare äktenskap har upplösts, skall den förlovade till den som prövar hinder mot äktenskapet inge ett intyg eller annan särskild utredning över detta.

*Denna lag träder i kraft den .
Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.*

